ЗВЯЗДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

4 кастрычніка 1991 г. ПЯТНІЦА
№ 193 (21721)
Цана 20 кап.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ЛЕЧАЦЬ САРБЕНТЫ

ГОМЕЛЬ. (У. Пернікаў). У дзіцячым рэўматалагічным санаторыі № 1 арганізавана лячэнне дзяцей сарбентамі, з дапамогай якіх з арганізма дзяўчынак і хлопчыкаў выводзяцца шкодныя радыенукліды.

— Новы метад лячэння, — расказвае галоўны ўрач Віктар Міхно, — нам падказаў калектыў Кіеўскага інстытута «Экасарбент», з якім мы заключылі дагавор на пастаўку гэтага рэчыва. Вялікі клопат аб нас праявіла ўпраўленне капітальнага будаўніцтва аблвыканкома, якое выдзеліла немалую суму грошай, а асацыяцыя «Нек-Гомель» дапамагла набыць за іх комплекс «Гама», які ўстанаўлівае [illegible] у арганізме радыенуклідаў.

Першыя вынікі абнадзейваюць. Хутка будзе здадзены ў эксплуатацыю новы будынак санаторыя, і медперсанал яго значна пашырыць сваю карысную дзейнасць. Але ці возьмуць з яго прыклад іншыя дзіцячыя медыцынскія ўстановы — вось у чым пытанне.

АБ УПЛЫВЕ ПОЛЬСКІХ БАЗАРАЎ НА «ЧАРНОБЫЛЬСКУЮ» ДАБРАЧЫННАСЦЬ

МАГІЛЕЎ. (А. Санчук). Хто толькі не імкнецца «грэць рукі» над чарнобыльскім рэактарам і пад выглядам дабрачыннасці рабіць свой бізнес.

У горадзе на Дняпры атрымала скандальную вядомасць дзейнасць так званага камітэта «Чарнобыль і дзеці» пад старшынствам Віктара Несцерава. Як высветлілася, гэта арганізацыя не была зарэгістравана ў адпаведнасці з законам. Тым не менш яна ўздзейнічала ў арганізацыі адпраўкі дзяцей з Магілёва на адпачынак у Польшчу. Заадно на польскіх базарах пасланцы [illegible] зрабілі свой малы бізнес.

ПАКУЛЬ ШТАМПУЮЦЦА РАШЭННІ

ГОМЕЛЬ. (У. Пернікаў). Больш як на 50 чалавек узрастае штат гарвыканкома. Такое рашэнне прыняла чарговая сесія гарадскога Савета народных дэпутатаў.

Павялічэнне колькасці спецыялістаў у мясцовым органе ўлады абгрунтоўваецца з-за ўтварэння новых упраўленняў — эканомікі і рынкавых адносін, радыяцыйнай бяспекі і экалогіі, гандлю і грамадскага харчавання, а таксама змянення функцый рада аддзелаў. Асобныя кіраўнікі іх пакуль што не зацверджаны, бо кандыдаты на гэтыя і іншыя пачальніцкія пасады не набралі патрэбнай колькасці галасоў.

Прыняты таксама рашэнні аб распрацоўцы новага генеральнага плана развіцця Гомеля да 2020 года, стварэнні адзінай службы заказчыка па [illegible], ліквідацыі да 1994 года [illegible] газавых кацельняў у жылых дамах, прыпыненні афармлення выкупленых кватэр у дамах мясцовых Саветаў, за выключэннем здзелак з гарвыканкомамі [illegible], да прыняцця закона БССР аб прыватызацыі жылля.

Адносіны гараджан да некаторых прынятых рашэнняў пакуль неадназначныя.

ЗНІЖЭННЕ ЦЭН ПАЧАЛОСЯ!

[illegible] Перад імі ззяў (усяго за 50 капеек!) вялікі храміраваны наканечнік ад дрэўка сцяга.

Я. ПЯСЕЦКІ.

● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ ●

ВАРОТЫ РЭСПУБЛІКІ. ЦІ ЯЕ СОРАМ?

ГРОДЗЕНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. (В. Пракопчык). КПП «Брузгі» для аўтатурыстаў — заходнія вароты рэспублікі. Аднак наўрад ці хто зведвае там пачуццё нейкага гонару.

Днямі на пляцоўцы папярэдняга агляду машын Л. Валадзько выявіў шарыкі ртуці. [illegible] Аднак, на думку спецыялістаў, значная частка смяротных шарыкаў перад гэтым была ўжо разнесена нагамі людзей, бо ртуць на пляцоўцы выявілі не адразу. [illegible] нейкія шарыкі...

Надзей на тое, што злачынца будзе выяўлены і стануць вядомымі матывы яго дзеяння, амаль няма. [illegible] Дарэчы, са ртуццю на мытні сустракаюцца не ўпершыню. Некалькі месяцаў назад непадалёк ад яе таксама знайшлі 3-літровы слоік з гэтым надзвычай небяспечным для здароўя людзей рэчывам. Нехта, напэўна, у апошні момант не адважыўся пакінуць яе ў багажы. Дзякуй Богу, што ўцечкі ртуці не адбылося. Але страшна, што ў будучым мы абсалютна не застрахаваныя ад падобных здарэнняў: парадку на КПП «Брузгі» як не было, так і няма. Гэтыя нашы заходнія вароты ператварыліся, па сутнасці, у праходны двор. Безумоўна, у краінах з добра арганізаванай таможнай сістэмай такога параўнання не зразумелі б. Іншая справа ў Брузгах, якія сёння абсалютна не падрыхтаваныя для абслугоўвання аўтатурыстаў. Усё тут абы-як: пад'язны шлях да КПП [illegible] Ніякіх бытавых умоў для аўтатурыстаў: ні гарачага харчавання, ні магчымасці нармальна памыцца. [illegible]

[illegible] Аднак усе мерапрыемствы застаюцца на паперы, а ганебная для суверэннай дзяржавы сітуацыя на яе заходняй граніцы толькі абвастраецца. Дарэчы, на думку намесніка начальніка абласнога ўпраўлення міліцыі М. Платонава, у чарзе аўтатурыстаў, якія праязджаюць праз КПП, толькі крыху больш 10 працэнтаў жыхароў нашай рэспублікі. Значна больш грамадзян Прыбалтыкі. А, між іншым, там на граніцы з Польшчай таксама існуюць мытныя пункты. Чаму тыя ж літоўцы імкнуцца праехаць у Польшчу менавіта праз Беларусь? Справа, відаць, у тым, што на падыходзе да літоўскага КПП у Лаздзіяй існуе яшчэ і дадатковы кантроль — міліцэйскі, які абараняе ўнутраны спажывецкі рынак. Такім чынам, многія тавары нават і да граніцы давезці цяжка. У нас жа гэта можна зрабіць [illegible] праблем. Вось чаму прыбылым [illegible] КПП «Брузгі».

КОЖНУЮ РАНІЦУ ў пяць гадзін раз'язджаюцца па сваіх гарадскіх і прыгарадных маршрутах больш трохсот аўтобусаў старэйшага ў сталіцы Беларусі аўтапарка № 1. І толькі далёка за поўнач вяртаюцца. Няма для машын выхадных і свят — заўсёды чакаюць іх на прыпынках пасажыры.

Рэдкі шафёр, па статыстыцы аддзела кадраў, дасягнуўшы пяцідзесяцігадовага ўзросту, працягвае працаваць на напружаных гарадскіх маршрутах. А цяпер яшчэ і агульная для рэспублікі праблема: ні новых аўтобусаў, ні запчастак да старых. На «Ікарусы» няма валюты, родныя «ЛАЗы» і «ЛіАЗы» не паступаюць, а калі і прыйдзе новы аўтобус, то, як правіла, неўкамплектаваны: то без матора, то без колаў, то без шкла. Выручаюць старанне і кемлівасць сваіх рамонтнікаў-умельцаў, ды майстэрства і беражлівасць вадзіцеляў. І хоць 47 працэнтаў аўтобусаў парка падлягае спісанню, амаль усе яны яшчэ спраўна абслугоўваюць на сваіх маршрутах пасажыраў сталіцы.

На здымку: камандзіры рухомага саставу — начальнік адной з чатырох аўтакалон **А. АБРАМЕНКАЎ** і начальнік аддзела эксплуатацыі **В. ВАЙЗНЕР.**

Фота І. ЮДАША.
(БЕЛТА).

...Плюс спыненне дапамогі замежным дзяржавам

Нядаўна ў Маскве адбылася нарада кіраўнікоў знешнеэканамічных ведамстваў суверэнных рэспублік (дэлегацыі прыбалтыйскіх дзяржаў і Рэспублікі Грузія прысутнічалі ў якасці назіральнікаў). Па яго выніках былі падпісаны шэсць наступных пратаколаў.

Урадавая хроніка

Аб арганізацыйнай структуры міжрэспубліканскага ўзаемадзеяння па пытаннях знешнеэканамічных сувязей на пераходны перыяд.

Удзельнікі нарады прыйшлі да аднадушнай думкі, што існуючая структура кіравання знешнеэканамічнай дзейнасцю не адпавядае патрабаванням сённяшняга дня і інтарэсам суверэнных дзяржаў, тармозіць развіццё прадпрымальніцкай дзейнасці і міжнародных сувязей рэспублік. Неабходна прынцыпова новая схема каардынацыі знешнеэканамічнай дзейнасці, якая мае на мэце стварэнне міжрэспубліканскай камісіі па знешнеэканамічных сувязях.

Аб раздзеле «Знешнеэканамічныя сувязі» Эканамічнага пагаднення суверэнных дзяржаў.

Вырашана сфарміраваць рабочую групу па распрацоўцы зместу знешнеэканамічнага раздзела. Вызначаны асноўныя прынцыпы, якія будуць закладзены ў яго:

— дзяржавы-ўдзельніцы Эканамічнага саюза пагадзіліся каардынаваць сваю знешнюю палітыку і дзеянні ў знешнеэканамічнай галіне;

— дзяржавы-ўдзельніцы Эканамічнага саюза пацвярджаюць яго правапераемнасць у адносінах да ўзаемных абавязацельстваў і патрабаванняў, якія вынікаюць з міжнародных дагавораў СССР у сферы эканамічнага супрацоўніцтва. У сувязі з гэтым пацвярджаецца, у прыватнасці, салідарная адказнасць у пагашэнні знешняй пазыкі СССР на аснове ўзаемна ўзгодненых прынцыпаў;

— тэрыторыі дзяржаў-удзельніц Эканамічнага саюза ўтвараюць адзіную таможную тэрыторыю, якая мае на мэце стварэнне таможнага саюза. Даходы ад таможных пошлін, збораў і падаткаў на экспарт і імпарт размяркоўваюцца паміж дзяржавамі-ўдзельніцамі Эканамічнага саюза на аснове ўзгодненай формулы;

Аб пераходзе да ўнутранай канверсуемасці рубля.

Прызнаны нерэальным пераход да ўнутранай канверсуемасці рубля з 1 студзеня 1992 года. Больш рэальна забяспечыць увядзенне ўнутранай канверсуемасці рубля прыкладна з 1 ліпеня 1992 года. Адзначана, што забеспячэнне ўмоў пераходу да канверсуемасці запатрабуе ажыццяўлення ўзгодненых на міжрэспубліканскім узроўні кардынальных рэформ, якія прадугледжвалі б:

— увядзенне адзінканальнай [illegible]

каў на абслугоўванне сваёй квоты плацяжоў па знешняй пазыцы СССР;

— ажыццяўленне рэформы цэнаўтварэння;

— выпрацоўка механізма падтрымання ўзгодненага курса рубля пры захаванні за ім функцыі міжрэспубліканскага плацёжнага сродку ва ўмовах увядзення асобнымі суверэннымі рэспублікамі нацыянальных валют;

— расшырэнне рыначных адносін.

Аб арганізацыі таможнай справы.

Прызнана неабходным стварэнне Таможнага саюза з адзінай таможнай тэрыторыяй, стварэнне міжрэспубліканскага таможнага савета як органа, які вызначае адзіную таможную палітыку, фарміраванне нацыянальных таможных службаў для абароны эканамічнага суверэнітэту рэспублік, а таксама стварэнне міжрэспубліканскага таможнага камітэта.

Прыняты таксама наступныя рашэнні: **Аб мяркуемай арганізацыі супрацоўніцтва ў галіне падрыхтоўкі кадраў.**

Аб статусе і камплектаванні загранпрадстаўніцтваў.

Нарада выказалася за захаванне існуючага інстытута гандлёвага прадстаўніцтва СССР на пераходны перыяд, прызнаўшы пры гэтым неабходным прывесці колькасны састаў прадстаўніцтваў у адпаведнасць з аб'ёмам тавараабароту і рэальнымі перспектывамі развіцця гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва з кожнай краінай, ажыццяўляць фінансаванне прадстаўніцтваў суверэннымі рэспублікамі прапарцыянальна квоце кожнай рэспублікі ў фарміраванні іх асноўнага кадравага саставу.

Адзначана, што захаванне існуючага інстытута гандлёвага прадстаўніцтва не з'яўляецца перашкодай для стварэння суверэннымі рэспублікамі сваіх прадстаўніцтваў у замежных краінах, якія фінансуюцца за кошт уласных сродкаў.

Удзельнікі нарады прынялі зварот да Прэзідэнта СССР М. Гарбачова, у якім адзначылі неабходнасць неадкладнага вырашэння пытання аб сістэме пагашэння знешняй пазыкі Саюза ССР. Яны рашуча выказаліся за істотнае скарачэнне расходаў на ваенна-прамысловы комплекс, утрыманне дзяржаўнага апарату і рэалізацыю не забяспечаных рэсурсамі сацыяльных праграм, а таксама за спыненне на пераходны перыяд эканамічнай дапамогі ў любых формах замежным дзяржавам.

Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

ФАКТ

ЦУКАР ЁСЦЬ — НЯМА ВАГОНАЎ

У Новарасійскім марскім порце сабралася вялікая колькасць мукі і цукру. Пад выгрузкай тры тысячы тон мукі, стаіць замежны карабель, на якім восем тысяч тон цукру. Чакаюць яшчэ каля пятнаццаці тысяч тон салодкага прадукту.

Чакаць-чакаюць, а вывозіць няма на чым — МШЗ, як заўсёды, не дае вагонаў.

ГАРЭЛА ПАДЛОДКА

Чарговая аварыя адбылася на атамнай падводнай лодцы. На гэты раз у Белым моры. Па словах начальніка штаба Беламорскай флатыліі М. Пахомава, пацярпеўшых няма. Прычыну ўзнікнення пажару ў шахце балістычнай ракеты шукае кампетэнтная камісія главкома ВМС.

З МІРУ ПА НІТЦЫ!

Кіраўнікі сумеснага савецка-грэчаскага прадпрыемства, у якое ўвайшлі кампанія «Інтраком», фірма «МЕЭНДКО» з Грэцыі і Алімпійскі камітэт СССР, Маскоўскае занальнае ўпраўленне спартыўных латарэй — з савецкага боку, арганізавалі электронную «Алімпійскую латарэю». Яе мэта — сабраць грошы для фінансавання ўдзелу савецкіх спартсменаў у Алімпійскіх гульнях, аказання дапамогі спартыўным федэрацыям СССР, ветэранам спорту.

ЗАКРУЦІЛІ «КАРУСЕЛЬ»

У выніку сумесных мерапрыемстваў, якія правялі Таможны камітэт СССР, МУС СССР і КДБ СССР, падобныя службы ФРГ, Нідэрландаў і Бельгіі, паспяхова завершана аперацыя «Карусель» па выкрыццю кантрабанднай перапраўкі вялікай партыі наркотыкаў з Афганістана ў Заходнюю Еўропу праз СССР. Затрымана 3 тоны марыхуаны.

ДЫК КАЛІ Ж «ДЭМБЕЛЬ»!

Салдаты і старшыні тэрміновай службы з нецярплівасцю чакаюць, калі будзе прыняты Указ Прэзідэнта СССР аб звальненні ў запас тых, хто адслужыў устаноўлены тэрмін.

Як паведамілі ў апараце Прэзідэнта, праект Указа па даручэнню М. Гарбачова перададзены на прапрацоўку ў рэспублікі і ў бліжэйшы час будзе ўнесены на разгляд Дзяржаўнага Савета СССР.

НЕ ЎСЁ ЗОЛАТА, ШТО З-ЗА МЯЖЫ

У Англіі ўведзена забарона на ўжыванне снатворнага «Халцыён», якое выкарыстоўваецца і ў нашай краіне. Па назіраннях замежных медыкаў, гэта лякарства прыводзіць да частковай страты памяці і дэпрэсіі. У Міністэрства аховы здароўя СССР афіцыяльных дакументаў па гэтай справе пакуль не паступала, і «Халцыён» працягвае дзейнічаць.

ФАКТ

Чытач просіць слова

Каго возяць цягнікі?

Каму невядома такая прапісная ісціна: хочаш некуды паехаць цягніком — заказвай білет за 45 сутак. Але гэта планавая паездка. А як жа быць з непрадбачанай? Кажуць, што можна ўзяць білет за гадзіну да адпраўлення поезда, калі будуць месцы. Вось іменна: «калі будуць»...

Праз нашу станцыю Жлобін праходзяць сотні паяздоў, а паспрабуй спакойна, без нервознасці ўзяць білет!..

Вось канкрэтны выпадак. Мой сын, афіцэр, прыехаў з жонкай да мяне, у Жлобін, у адпачынак. Прабыў 20 дзён і раптам пазванілі, што ён павінен быць тэрмінова ў часці. Білеты на самалёт з Гомеля былі. Вылет самалёта ў 7.25. Але як дабрацца да Гомеля? Прыгарадны ў 20.30 ужо пайшоў і да 6 гадзін раніцы больш не будзе. Поезд № 606 Мінск—Кіеў прыбывае у 2.28. Якраз тое, што трэба. Але загадзя білеты не прадалі, сказалі: за гадзіну да адпраўлення поезда. Прыйшлі, а білетаў на 606-ы няма. Звярнуліся да дзяжурнага па вакзалу. Адказ: нічога не магу зрабіць, у поездзе няма агульнага вагона. Параілі: ідзіце да праваднікоў прасіце (цікава — гэта што, іх уласнасць?). Праваднікі накіравалі да брыгадзіра, брыгадзір адразу адмовіла, але калі я растлумачыў, сказала дзяжурнаму па вакзалу: «Дайце два білеты». Але ўзяць іх не было часу — поезд адыходзіў. Тады пасадзілі да Гомеля маіх дзяцей без білета, зразумела, не за прыгожыя вочы. Вось і хочацца ведаць, чаму паязды ганяюць пустыя, а білетаў не даюць? Я спытаў у праваднікa вагона № 5, ці поўнасцю поезд загружаны з Мінска да Кіева. Ён мне адказаў, што месц не даюць брыгадзіры — не хочуць сябе абцяжарваць лішнімі клопатамі: выдаваць пасцель, гатаваць і падаваць чай, здаваць брудную бялізну. А менш пасажыраў — менш клопатаў, хоць зарплата адна і тая ж.

І я думаю так: работнікі Беларускай чыгункі павінны быць зацікаўлены ў большай выручцы. І яшчэ — для каго ходзяць паязды? Для пасажыраў, ці возяць праваднікоў? Калі б зарплата залежала ад колькасці перавезеных пасажыраў, безумоўна, праваднік імкнуўся б выкарыстаць кожнае свабоднае месца ў вагоне. А вось тады, 24-га ліпеня, на 606-ы не было прададзена ніводнага білета, а паехала са Жлобіна гэтым поездам 17 чалавек.

Я прапаную замест рэвізораў, што ездзяць у паяздах, стварыць на чыгуначных станцыях групы народнага кантролю, якія маглі б правяраць наяўнасць месц у поездзе і праязныя дакументы, асабліва калі брыгадзіры не даюць месц. За такое самаўпраўства трэба прыцягваць іх да адказнасці.

Л. АТРОХАЎ,
ветэран працы.

г. Жлобін.

Жыллёвая утопія ці рэальнасць?

Прынятая яшчэ цэнтральным урадам праграма «Жыллё—2000» адышла ў нябыт. Гэта утопія: у яе ніхто не верыў і не верыць. Цяпер рэспублікі сталі суверэннымі і незалежнымі, і ад гэтага праблема жылля не будзе знята з парадку дня, калі, наадварот, не ўскладніцца. А тым не менш, рэзервы для частковага вырашэння важнага пытання ў нас у рэспубліцы ёсць. Якія? Адзін з іх — апаратыўны абмен жылплошчы. Праўда, ім павінны займацца не канторы і кааператывы, а дзяржава. Неяк у «АиФ» паведамлялася, колькі ў РСФСР 3- і 4-пакаёвых кватэр, у якіх жывуць па аднаму і два чалавекі. Атрымліваецца даволі значная лічба.

І гэта зусім натуральна. Сям'я атрымлівае кватэру, дзеці вырастаюць, заводзяць свае сем'і, ідуць ад бацькоў. І на вялікай плошчы застаюцца жыць адзін-двое. Бывае і наадварот: маладая сям'я атрымлівае кватэру (у многіх выпадках інтэрнат), нараджаюцца дзеці, а нармальнай кватэрай, як кажуць, і блізка не пахне. Яшчэ горш складваецца ўсё ў кааператывах, так званых ЖБК. Знікла магчымасць унутрыкааператыўнага абмену, бо ўладальнік выплачанай кватэры практычна можа прадаць яе каму захоча. І прадаюць, натуральна, з вялікім наварам. А самі атрымліваюць дзяржаўныя кватэры. Як жа так? Для атрымання ж жылплошчы ў гарвыканком неабходна прадставіць даведку аб тым, што ў цябе няма жылплошчы.

Напрыклад, я пражываю ў выплачанай кааператыўнай кватэры плошчай 43 квадратныя метры разам з незамужняй дачкой. З 1989 года стаю ў чарзе на абмен на дзве кватэры. Але за гэты час выгаднага варыянта для мяне не было. А абмяняць на дзяржаўныя, зразумела, мне накладна: прыйдзецца затым плаціць кватэрную плату. Вось і парайце, як мне вырашыць гэту праблему?

Я. АНДРАЮК.

г. Брэст.

Машына на прыколе, а за дарогу плаці

Я хацеў бы праз вашу газету ўзняць такое пытанне. А яно заключаецца вось у чым. Калі маеш асабісты аўтатранспарт, то адпаведна трэба за яго плаціць дзяржаве падатак. Яшчэ ў 1981 годзе купіў «Запарожац». Дарэчы, стаяў на яго ў чарзе 10 гадоў. Усе падаткі, якія належала, своечасова плаціў.

Але час ішоў, сам састарэў, і мой «ЗАЗ» — таксама. І, скажу шчыра, няшмат накручваў кіламетраў: і бензін стаў дарагім, і здароўе ўжо не тое, усё больш слабейшае. Аднак не толькі ў гэтым справа.

Неяк летась у жніўні паехаў у суседнюю вёску, і мой старэнькі «ЗАЗ» сапсаваўся. І стаў нерухома на прыкол — няма запчастак. Тым не менш за мінулы год я заплаціў усе падаткі.

Але, паверце, і сёлета фінагент у мяне пытаецца, чаму я не плачу за дарогу. Адказваю яму: маўляў, за што плаціць, калі машына сапсавана і стаіць ужо год. І, што вы думаеце, прысылаюць мне пісьмовы напамінак. А ў ім сказана: калі не заплачу за дарогу, то з мяне будуць браць пеню 0,1 працэнта за кожны дзень пратэрміноўкі. Хоць, праўда, грошы і не такія ўжо вялікія — 50 капеек за 1 конскую сілу, але дарэмна плаціць не хочацца, нават сорамна.

У сувязі з такім парадоксам у мяне ёсць прапанова: падатак плаціць разам з бензінам (іншым палівам). Думаю, можна падлічыць, колькі капеек трэба прыплюсаваць на літр таго ж бензіну, якія потым пойдуць на ўтрыманне і рамонт дарог. Тады будзе правільна і справядліва: хто ездзіць — той няхай і плаціць за дарогу.

І яшчэ. Мільянер ты, наганяў тысячы кіламетраў, ці пенсіянер, маеш дабітую, няспраўную ламачыну — усё роўна амаль аднолькава раскашэльвайся за «конскую сілу».

Можа, народныя дэпутаты — нашы выбраннікі — тут скажуць сваё слова? Ці яны не захочуць тлуміць галовы такой драбязой?

А. ЛУКАШЭВІЧ,
пенсіянер.

в. Лапухова, Слонімскі раён.

Да вынікаў сустрэчы ў Алма-Аце

Удалося вызначыць і ўзгадніць агульныя падыходы па забеспячэнню ў 1991 годзе і паскарэнню заключэння на 1992 год міжрэспубліканскіх эканамічных пагадненняў і дагавораў (перш за ўсё ў сферы паставак прадуктаў харчавання і паліўна-энергетычных рэсурсаў у будучы зімовы перыяд) кіраўнікам суверэнных рэспублік, якія сабраліся ў Алма-Аце па запрашэнню Прэзідэнта Казахстана Нурсултана Назарбаева.

Аб гэтым гаворыцца ў камюніке, прынятым па выніках гэтай сустрэчы кіраўнікамі дэлегацый Азербайджана, Арменіі, Беларусі, Грузіі, Казахстана, Кыргызстана, Малдовы, Расіі, Таджыкістана, Туркменіі, Узбекістана і Украіны. Узгоднены таксама асноватворныя прынцыпы эканамічнага супрацоўніцтва суверэнных дзяржаў, міжрэспубліканскіх гарызантальных эканамічных, навукова-тэхнічных і культурных сувязей. Асновай для стварэння новага эканамічнага асяроддзя сталі дасягнутыя раней міжрэспубліканскія эканамічныя пагадненні і дагаворы, адзначаецца ў камюніке.

Кіраўнікі дэлегацый лічаць, што адзіны выхад з эканамічнага крызісу, які ахапіў краіну, — паскораны пераход да рыначных адносін, [illegible] сувязей па ўсіх напрамках. Яны аднадушна выступаюць за падпісанне дагавора аб эканамічным супольніцтве, якое залажыць прынцыпова новыя асновы эканамічных адносін паміж суверэннымі дзяржавамі.

Каб забяспечыць нармальнае функцыяніраванне эканомікі суверэнных дзяржаў у перыяд фарміравання рыначных адносін, прызнана неабходным заключыць міждзяржаўныя двухбаковыя і шматбаковыя пагадненні. Павінна быць таксама забяспечана правядзенне скаардынаванай цэнавай палітыкі ў перыяд пераходу да свабоднага цэнаўтварэння. Прыярытэтнае значэнне набываюць узгодненыя дзеянні ў галіне грашовай і крэдытнай палітыкі. Што датычыць увядзення нацыянальных валют, то яно павінна ажыццяўляцца без нанясення ўрону грашовай сістэме будучага эканамічнага супольніцтва.

Удзельнікі сустрэчы з усёй адказнасцю заявілі, што суверэннымі дзяржавамі будзе гарантавацца захаванне правоў чалавека і поўнасцю будзе выключана дыскрымінацыя грамадзян на нацыянальнай глебе і па іншых прыкметах у пытаннях прадастаўлення рабочых месц, аплаты працы і іншых сацыяльных гарантый.

Кыргызстана, Таджыкістана і Туркменістана, гаворыцца, што выхад з цяжкага эканамічнага крызісу, выкліканага шматгадовым панаваннем таталітарызму і развалам ранейшай сістэмы кіравання, намецілі дасягнутыя раней міжрэспубліканскія двух- і шматбаковыя эканамічныя пагадненні і дагаворы. Яны паклалі пачатак фарміраванню суверэннымі дзяржавамі эканамічнай прасторы, якая асноўваецца на рацыянальных эканамічных сувязях. Разгарнуўся пазітыўны працэс стварэння новага эканамічнага асяроддзя, яго прававых і арганізацыйных асноў, развіцця таварна-грашовых і рыначных адносін.

Кіраўнікі васьмі рэспублік вырашылі падпісаць паміж сабой шматбаковы дагавор аб эканамічным супольніцтве да 15 кастрычніка 1991 года. Яны выказалі глыбокае перакананне ў мэтазгоднасці прынятага імі рашэння, якое з'яўляецца ў цяперашняй сітуацыі магутным сродкам стабілізацыі сацыяльна-эканамічнага становішча і правядзення радыкальных эканамічных пераўтварэнняў. А паколькі астатнія суверэнныя дзяржавы пры такой пастаноўцы пытання застаюцца «за бортам» гэтага саюза, [illegible]

У заяве, падпісанай кіраўнікамі РСФСР, Украіны, Беларусі, Узбекістана, Казахстана,

ЧАС ПАДПІСАННЯ Ў ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

Медінстытут—у пасынкі?

Зона асаблівай увагі

14 лістапада мінулага года Савет Міністраў БССР прыняў пастанову аб заснаванні Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута. Мэта яго — паляпшэнне забеспячэння ўрачэбнымі кадрамі лячэбна-прафілактычных устаноў, павышэнне ўзроўню і якасці медыцынскай дапамогі насельніцтву раёнаў, пацярпеўшых ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Сёлета інстытут пачаў працаваць. На першы курс было прынята каля трохсот студэнтаў, якія паспяхова вытрымалі ўступныя экзамены (дарэчы, конкурс тут быў самы высокі сярод медыцынскіх ВНУ рэспублікі — амаль пяць чалавек на месца). Акрамя таго, 56 студэнтаў шостых курсаў з розных медыцынскіх інстытутаў вырашылі заканчваць вучобу ў Гомелі. У горад прыехалі выкладчыкі з розных месц краіны, а для заняткаў былі выдзелены спецыяльныя будынкі.

Здаецца, усё ішло нармальна, як намячалася. І раптам на мінулым тыдні на вуліцах Гомеля з'явіліся афішы і лістоўкі. У іх гаварылася, што супрацоўнікі і студэнты гэтай ВНУ вымушаны пайсці на бестэрміновую забастоўку і пікетаванне гарсавета, а святары Петрапаўлаўскага сабора прысвяцілі ім пропаведзь. Што ж здарылася? З гэтым пытаннем наш уласны карэспандэнт У. Пернікаў звярнуўся да прарэктара па навучальнай рабоце, дацэнта Э. Капітонавай. Вось што яна расказала:

— Давайце прыгадаем наступнае. У час выбарчай кампаніі ў мясцовыя органы ўлады многія прэтэндэнты на дэпутацкія мандаты перамаглі таму, што абяцалі змагацца за хутчэйшае пераадоленне вынікаў чарнобыльскай трагедыі. Стварэнне ў Гомелі медыцынскага інстытута было тым самым «ханьком» іх праграмы для выбаршчыкаў.

— Гэта, Элеанора Кузьмінічна, правільнае патрабаванне...

— А я і не пярэчу, бо сітуацыю разумею вельмі добра. Не сакрэт, што пасля аварыі ў Чарнобылі з Гомельшчыны пачаўся вялікі адток людзей, у тым ліку і медыцынскіх кадраў, якія лепш за іншых уяўлялі, якую пагрозу чалавеку нясе «мірны» атам. Сёння ў абласным цэнтры заняты толькі крыху больш палавіны ўрачэбных ставак, і ў аддзеле аховы здароўя гарвыканкома лічаць нармальным, калі на трох участках працуе толькі адзін урач. У раёнах з урачамі становішча яшчэ больш катастрафічнае, а з сярэднім медыцынскім персаналам наогул бяда.

Ідэю адкрыцця інстытута, які рыхтаваў бы медыкаў для Гомельскай і Магілёўскай абласцей, падтрымлівалі ўсе, і нам здавалася, што тут праблем не будзе.

Трэба заўважыць, што ў канцы сёлетняга студзеня аблвыканком прыняў рашэнне аб стварэнні матэрыяльна-тэхнічнай базы інстытута з тым, каб у верасні пачаліся заняткі. Для нашай ВНУ былі выдзелены тры будынкі: закінутага дзіцячага садка, вучэбна-вытворчага камбіната і абласнога савета аб'яднання прафсаюзаў. Будынкі старыя, патрабуюць рамонту.

— І вы згадзіліся заняць іх, нягледзячы на раскіданасць і непрыстасаванасць?

— А куды дзенешся, калі ў горадзе на той час не было пустых памяшканняў? Дарэчы, гарадскія ўлады нам у гэтым ніякай дапамогі не аказвалі, іх мы шукалі самі. Аблвыканком, праўда, даў заданне пэўным службам забяспечыць нас усім неабходным, аднак сваё рашэнне як след не кантраляваў. Сёетое было зроблена, аднак і сёння ніводзін з будынкаў не гатовы да заняткаў. Калі пачаўся іх рамонт, а ў ім цэлы месяц удзельнічалі студэнты, мы зразумелі, што нас чакае. Трэба сантэхніку мяняць, усе камунікацыі. А паспрабуй знайсці трубы неабходнага дыяметра, дэталі розныя і да т. п. Наш забеспячэнец аб'ездзіў усю рэспубліку, а толку так і не дабіўся, хоць аблвыканком усе заяўкі падпісаў. Дарэчы, трыццатага верасня тэхнагляд прыслаў нам прадпісанні, у якіх указваецца, што па тэхнічнаму стану заняткі ў тых будынках праводзіць нельга.

— А што ў перспектыве з новым будаўніцтвам?

— Раней абяцалі праз тры гады ўзвесці комплекс будынкаў. Цяпер разумеем, што і за 5—7 гадоў нічога не будзе. Раней — гэта ў студзені — лютым, калі сітуацыя ў краіне была зусім іншай. Упраўленню капітальнага будаўніцтва аблвыканкома было дадзена заданне адвесці пляцоўку, распрацаваць усю дакументацыю, каб пачаць узводзіць інстытут побач са спецыялізаваным дыспансерам, які будуецца па чарнобыльскай праграме. Дарэчы, там жа, у Навабеліцы, павінен размясціцца цэлы медыцынскі гарадок з жылымі дамамі для прафесарска-выкладчыцкага саставу і інтэрнатам для студэнтаў.

— Дарэчы, а дзе жывуць яны зараз?

— Слушнае пытанне. Праз «Медицинскую газету» мы аб'явілі аб адкрыцці інстытута ў Гомелі і запрасілі да сябе высокакваліфікаваныя кадры. Прыехала шмат добрых спецыялістаў з нашай і іншых рэспублік, зараз маем поўны набор выкладчыкаў і супрацоўнікаў (іх у нас 250). А вось з кватэрамі цяжкавата. Па паўгода і больш многія жывуць у гасцініцы. Дарэчы, два прафесары з-за гэтага паехалі назад. І ўсё ж нам удалося ўкамплектаваць кіраўнікамі ўсе 15 кафедраў — 13 кандыдатаў і 2 доктары навук.

Дзе жывуць студэнты? Для іх быў выдзелены інтэрнат прафтэхвучылішча № 113, які яны вымушаны былі пакінуць. Вады там няма, туалеты не працуюць. Давялося адміністрацыі шукаць, дзе іх рассяліць. Зараз жывуць хто дзе. Паспрабуй вось у такіх умовах праводзіць выхаваўчую работу сярод іх.

— Што і казаць, праблем цэлы вузел. Але ці толькі з-за гэтага ваш калектыў вырашыў баставаць?

— Ды не. Праблемы мы навучаны пераадольваць. Вось прыклад. Уявіце, якую работу наш калектыў правёў. Пра камплектацыю прафесарска-выкладчыцкага саставу ўжо сказала. Цяжкасці з вучэбнымі дапаможнікамі для студэнтаў пераадолелі. Як кажуць, паднялі на ногі, лічыце, усе медыцынскія ВНУ краіны, каб яны падзяліліся з намі. Нам пайшлі насустрач Санкт-Пецярбург, Масква, Кішынёў, Ялта, Цюмень, Віцебск, Мінск, Гродна, многія іншыя гарады, якія прыслалі 20 тысяч кніг па ўсіх прадметах. Пайшлі нам насустрач і тады, калі паўстала пытанне аб аснашчэнні інстытута рознай апаратурай і матэрыяламі. Мы атрымалі тое, чаго не маюць іншыя, нават буйныя медыцынскія ВНУ краіны. Напрыклад, цытафотаметр, камп'ютэрныя класы, поўны набор сухіх і вільготных прэпаратаў па анатоміі і г. д. Цяжкі і складаны перыяд станаўлення інстытута здолелі зразумець староннія людзі, а вось родныя гарадскія ўлады, якія, здаецца, павінны клапаціцца пра нас больш за ўсіх, займаюць пазіцыю процістаяння, ставяць палкі ў колы і, гаворачы медыцынскай мовай, хочуць адабраць у хворага на ногі жабрака мыліцы.

— Што вы, Элеанора Кузьмінічна, маеце на ўвазе?

— А вось што. Сесія абласнога Савета народных дэпутатаў прыняла рашэнне перадаць адзіны пустуючы будынак у горадзе — абкома КПБ — пасля прыняцця закона аб маёмасці КПСС—КПБ нашаму інстытуту. Народныя абраннікі зыходзілі з таго, што інстытута без памяшканняў няма, што чакаць тыя 5—7 гадоў, калі для яго будзе пабудаваны комплекс, нельга, бо ўжо сёння з-за няхваткі ўрачоў паміраюць дзеці, пакутуюць і дарослыя, арганізм якіх раз'ядаюць чарнобыльскія радыенукліды.

А вось гарадскі Савет, большасць дэпутатаў якога лічаць сябе дэмакратамі, разгарнуў актыўную дзейнасць з тым, каб будынак абкома партыі пусціць пад бізнес-цэнтр, пад камерцыю.

— Вы прэтэндуеце толькі на будынак абкома КПБ?

— Ды не. Мы згодны і на іншы, дзе можна было б як след весці навучальна-выхаваўчы працэс. Мы не згодны толькі займацца ў тых непрыстасаваных, напаўразваленых будынках, якія нам выдзелілі. У заключэнне скажу так, як напісалі на адным з плакатаў студэнты, рыхтуючыся да забастоўкі і пікетавання гарсавета: «Бацькі горада! Нованароджаны інстытут — не падкідыш, а ваша дзіця. Прызнайце яго сваім!»

УХВАЛІМ ГУДЫ І РУСІНКІ?

Год таму назад народны дэпутат БССР З. Пазьняк пісаў у «Звяздзе»: «У аснове суверэнітэту ляжыць некалькі палітычных, юрыдычных і эканамічных умоў, якія з'яўляюцца абавязковымі для ажыццяўлення дзяржаўнай незалежнасці і забеспячэння нармальнага цывілізаванага існавання народа. Адна з іх — наяўнасць нацыянальнай крэдытна-фінансавай сістэмы і грошай, што дазваляе нацыі накопліваць багацце, не дапускаць марнатраўства працы, абараняць свой таварны рынак...»

На прыкладзе свайго раёна я пераканаўся, як цяжка засцерагчы спажывецкі рынак Беларусі без нацыянальнай валюты. А меры ўрада, скажуць мне? А меры вядомыя: «трымаць і не пушчаць».

І з'явіліся ў нас на граніцы з Літвой кардоны (КПП). А калі гэтага аказалася недастаткова, райсавет утварыў рэйдавыя брыгады па выяўленню зламыснікаў. І тым не менш ніякія забароны не дзейнічаюць. Там жа, за Сольчай-ракой больш плацяць за жывёлу. І мясцовыя ўлады, каб абараніць спажывецкі рынак, вымушаны ісці на канфлікт не толькі з літоўскімі перакупшчыкамі, але і са сваімі землякамі: людзей штрафуюць, а жывёлу канфіскуюць. Але ж можна было зрабіць разумней, скажам, паставіць уздоўж граніц з суседзямі своеасаблівыя «ўлоўнікі»: дазволіць прыгранічным раёнам купляць жывёлу па той цане, якая ўстаноўлена ў суседзяў. Нішто не «пабегла б» за межы рэспублікі, усё акумулявалася б у сваіх раёнах. А потым можна было б зрабіць якіясь пераразлікі, калі падумаць.

Вядома, гэта не самы лепшы варыянт. Лепшы — свая валюта. Яна дазволіла б затрымаць і вываз прамысловых вырабаў. А колькі ўсяго вывозіцца — уявіць нават цяжка.

Былі б свае грошы, мусіць, на «драўляныя» рублі ніхто не пакваліўся б. А пакуль багатыя суседзі (у іх жа зарплата ўдвая вышэйшая) прыязджаюць з мехам грошай і скупліваюць усё, што трапіць пад руку.

А хто падлічыць маральныя страты? Хабар, што разрастаецца чартапалохам, разбэшчвае работнікаў гандлю. Ды не толькі іх.

Сёння ўжо і Масква змірылася з тым, што суверэнныя рэспублікі могуць мець свае грошы. Беларусь — у тым ліку.

Дык якімі павінны быць грошы нашы, як выглядаць, называцца?

Зробім невялічкі экскурс у гісторыю беларускага народа. Памятаеце, у старажытнасці беларускамоўнае насельніцтва мела некалькі назваў, якія існавалі ў якасці экзаэтнонімаў. Прыгадаю дзве з іх — гэта гуды і русіны. Яны захаваліся ў тапонімах (Гудагай, Гудалаўка), прозвішчах (Гуд, Гудзіновіч, Русін, Русіновіч). А цяпер уявіце сабе, што гэтыя экзаэтнонімы мы знаходзім у назве нашых грошай: гуды і русінкі. Параўнаем: гуды —гэта тыя ж самыя рублі, долары, маркі; русінкі — капейкі, цэнты, пфенігі. Зазначце: усё на нацыянальнай аснове. Назвы мілагучныя, лёгка засвойваюцца і запамінаюцца. Уявіце такі запіс у энцыклапедыі: «гуд — грашовая адзінка Рэспублікі Беларусь, роўная 100 русінкам. Уведзена ў 1991 годзе».

Канешне, я нічога не маю супраць талера. Дарэчы, ад гэтага нямецкага слова паходзіць назва долара ЗША, Канады, Аўстраліі, Новай Зеландыі і іншых дзяржаў. І іх гэта не абурае. Але ці ёсць у нас патрэба ў запазычанні, калі пад рукою свае беларускія назвы?

Ухвалім?

М. ТРУШКО,
рэдактар
Воранаўскай райгазеты.

***

СТАНОВІШЧА супрацоўніка рэспубліканскай газеты прымушае мяне з павагай ставіцца да чужога пункту погляду. Але ж яно не перашкаджае мець уласнае меркаванне, і ў яго святле пракаменціраваць пісьмо калегі з Воранава. Тым больш, што думка М. Трушко адносна неабходнасці ўвядзення нацыянальнай валюты карыстаецца пэўнай папулярнасцю.

Крыху здзіўляе, канешне, што аўтар заняты ў асноўным праблемай, як будуць называцца нашы грошы? Хіба ўсе астатнія праблемы ўжо вырашаны? І можна ўключаць станок? І тады сапраўды беларускі рынак акажацца на замку? А каму ад гэтага будзе лепш? Вельмі сумняваюся, што ў нас аўтаматычна наступіць таварна-харчовы рай. Нагадаю таксама, што натуральная гаспадарка — этап, які даўно прайшлі не толькі Еўропа і Амерыка, але і тая ж Беларусь. М. Трушко лічыць: «свая валюта дазволіла б затрымаць вываз прамысловых тавараў». Ці ведае ён, што многія тавары, якіх не вырабляе рэспубліка, можна набыць толькі ў абмен на штосьці з іншых рэгіёнаў? На халадзільнікі, тэлевізары, грузавікі і г. д. Калі мы не будзем вывозіць тавары — адзіную нашу валюту, хто павязе да нас свае?

Рынак — усё ж такі, далібог, катэгорыя не нацыянальная. Жыве па сваіх законах. Мытні, КПП, «кардоны» могуць яму перашкодзіць, але забараніць яго не могуць. Таму, калі ў Літве даюць за жывёлу больш, то прадавец павязе яе менавіта туды, а не ў Воранава. Нацыянальная валюта тут не дапаможа, а толькі ўнясе момант дадатковай неразбярыхі, падштурхне людзей да пошуку цвёрдай грашовай адзінкі. Зусім магчыма, што гэта будзе ўсё той жа рубель, які падскочыць у цане. Адзінае, што можна і трэба зрабіць, — гэта павысіць закупачныя цэны. Інакш кажучы, стварыць больш выгадныя ўмовы для камерцыі, тым самым правакуючы прыток капіталу і тавараў у рэспубліку, а не з яе. Гэта прапісная ісціна, але мы і яе яшчэ не засвоілі.

Наіўным мне здаецца таксама сцвярджэнне, што Масква «змірылася з тым, што суверэнныя рэспублікі могуць мець свае грошы». Самыя свежыя звесткі: Дзяржбанк не будзе аплачваць рахункі Латвіі па латышскай нацыянальнай адзінцы — латах. Не таму, што не прызнае незалежнасці краін Балтыі. Проста не ведае залатога забеспячэння лата, яго курса ў адносінах да рубля, інвалют і многага іншага. Хто сказаў, што з беларускай валютай не будзе гэткай жа гісторыі?

Не паўтараючы таго, што пісаў у артыкуле «Беларускія грошы: сальда не на нашу карысць», адзначу: Беларусь знаходзіцца прыкладна ў той жа сітуацыі, як і некалі Японія. Адсутнасць прыродных рэсурсаў прымусіла японцаў уключыць інтэлектуальны патэнцыял. Што з гэтага атрымалася — мы маем магчымасць назіраць. У нас таксама няма іншага шляху. Толькі за кошт высокай кваліфікацыі, развіцця навукаёмістай вытворчасці, укаранення перадавых тэхналогій рэспубліка можа спадзявацца на пераход з цяперашняга напаўвасальнага становішча ўскраіны імперыі да дзяржавы сапраўды, а не дэкларатыўна незалежнай.

С. ШАЎЦОЎ,
аглядальнік «Звязды».

Ваша пісьмо атрымалі

Жыхар г. Горкі К. Гамонаў скардзіўся, што склалася нялёгкае становішча з уладкаваннем яго ўнукаў у школу.

Намеснік старшыні выканкома Магілёўскага абласнога Савета народных дэпутатаў Я. КАСЦЮКОВІЧ паведаміў рэдакцыі: устаноўлена, што дачка аўтара пісьма Т. Дробышава з'яўляецца мнагадзетнай маці. Трое яе дзяцей (Алена, Міхаіл і Васіль) вучацца ў дапаможнай школе па рэкамендацыі абласной медыка-педагагічнай камісіі. Тры гады запар гэта камісія прапануе тую ж школу і дачцэ Дробышавай Ларысе, аднак маці і дзядуля не пажадалі, каб дзяўчынка займалася там, хоць яна ўжо трэці раз была пакінута на паўторны курс навучання ў першым класе. Цяпер Ларыса ўмоўна пераведзена ў другі клас. У СШ № 5 г. Горкі Ларыса і Ганна поўнасцю вызвалены ад платы за харчаванне.

У аддзеле сацыяльнага забеспячэння Т. Дробышава атрымлівае пенсію з выпадку страты кармільца і дапамогу адзінокай маці, штомесяц 130 рублёў кампенсацыі, плюс 12 рублёў 24 капейкі індэксацыі. У той жа час на Ларысу і Ганну выплачваецца 80 рублёў пенсіі і дапамога адзінокай маці на дачок Ганну і Святлану адпаведна 95 і 85 рублёў. Акрамя таго, у час летніх канікулаў на траіх дзяцей (Алену, Міхаіла і Віктара) выплачваецца 120 рублёў.

Паведамляецца таксама, што ў кватэры Т. Дробышавай сёлетняй вясной зроблены бягучы рамонт, заменена таксама газавая пліта. Да таго ж, мнагадзетная маці на 50 працэнтаў вызвалена ад уплаты за камунальныя паслугі.

●

У жыхара в. Перавалокі Ганцавіцкага раёна А. Смоліча ўзніклі непаразуменні з выплатай яму грашовай дапамогі за догляд інваліда.

Начальнік упраўлення пенсій і дапамог Міністэрства сацыяльнага забеспячэння Рэспублікі Беларусь В. ЖЫШКЕВІЧ даў такое тлумачэнне: Праверкай пісьма А. Смоліча ўстаноўлена, што грашовая дапамога ў памеры 60 рублёў за догляд маці-інваліда І групы за ліпень і жнівень г. г. яму выплачана. Зараз маці аўтара пісьма афармлена ў дом-інтэрнат, і, натуральна, выплата дапамогі спынена.

●

«У маім доме ёсць тэлефон, але якая з яго карысць, калі ён не працуе. Не спяшаюцца сувязісты адрамантаваць апарат...» Гэта радкі з ліста жыхара в. Строчыца Мінскага раёна В. Заусцінскага.

Галоўны інжынер Мінскага раённага вузла сувязі А. Конах паведамляе, што пытанне вырашана.

Вінаваты ў нясвоечасовым рамонце тэлефона начальнік Самахвалавіцкага лінейна-тэхнічнага ўчастка сувязі А. Забаронак пазбаўлены прэміяльнай аплаты па выніках работы за II квартал г. г.

АДДЗЕЛ ПІСЬМАЎ «ЗВЯЗДЫ».

(Тэлефон 32-04-52).

ПАЛІТЫЧНЫЯ ЛАПЦІ

Сатырычным пяром

Якія ж цяпер, аднак, дзеці пайшлі — нікому не вераць! Мусіць, ва ўсім вінаваты гэты самы «сацыялістычны рынак», ён псуе падрастаючае пакаленне. Чым яшчэ растлумачыць той, напрыклад, факт, што сын маіх добрых знаёмых, вучань трэцяга класа, без дай-прычыны пачаў раптам крытыкаваць казку Шарля Перо «Кот у ботах»?

— Цяпер свае адносіны да гэтага «Ката» я змяніў,— з непадробным пафасам заявіў юны крытык.— Разабраўся з усімі кацінымі прыгодамі і ўбачыў: не столькі ён клапаціўся пра свайго гаспадара, колькі пра свае ўласныя інтарэсы, каб самому стаць важным вяльможам. Даверлівых зайцоў ды трусоў у мяшок запіхваў, сялян — працоўных абяцаў пасекчы на дробныя кавалкі... Адно — ашуканец, майстар навешваць локшыну на вушы...

Пасля гэткага пасажу паспрабуйце такому вундэркінду, прыйшоўшы з ім у магазін, растлумачыць, што тыя ж боты ці, скажам, чаравікі, якія яшчэ дзе-нідзе стаяць на паліцах, вам купіць ніяк немагчыма. Нават, калі кішэнь лопаецца ад паўлаўскай кампенсацыі. Недаверлівы, навучаны рыначнымі адносінамі хлапчук абавязкова акіне вас іранічным позіркам, які красамоўна гаворыць: «Хітрыеш, татачка! Мусіць, збіраеш грошыкі, каб за двайную цану талоны на гарэлку купіць, альбо задумаў прыдбаць акцыі сумеснага прадпрыемства «Бетон і бекон».

Усё так, скажа чытач, асабліва пажылога ўзросту: сённяшніх юных малайцоў-прагматыкаў на мякіне не правядзеш. Затое што робіць гандаль з намі, старымі, калі пастаянна прыходзіцца даказваць, што ты не вярблюд, а з цябе смяюцца ды навешваюць гэтую самую локшыну на вушы...

Тут аўтар, у сваю чаргу, таксама мусіць пагадзіцца з паважанымі (не гандлем, зразумела) пенсіянерамі і ветэранамі. А заадно дадаць: даныя радкі напісаны зусім не таму, што хочацца ў тысячны і мільённы раз абурыцца нізкім узроўнем работы працаўнікоў прылаўка. Пакуль сістэма працуе па прынцыпах так званага «савецкага гандлю», выхоўваць яе — занятак бяссэнсавы, асабліва ва ўмовах татальнага дэфіцыту. Лепш пакажам, як той жа гандаль (і іншыя службы — таксама) разумее, так сказаць, палітычны момант, прыстасоўвае яго да сваіх патрэб.

ДЫК ВОСЬ, пра боты. Сёння можна толькі пазайздросціць, як хутка будучы маркіз дэ Карабас, адпраўляючы ката-дзялка па справах бізнесу, набыў яму абутак. Для магіляўчаніна ж Г. Шырокіх, інваліда, удзельніка Вялікай Айчыннай вайны, які вырашыў абуцца сам, казка абярнулася кепскім анекдотам.

...Усё пачалося з леташняга пажару ў дачным дамку, які наш ветэран сяк-так зляпіў з дошак і шчытоў у Круглянскім раёне. Паколькі пенсіянер меў прывычку жыць там працяглы час, то, натуральна, забіраў з сабой практычна ўвесь свой гардэроб. Застаўшыся ў адной кашулі і амаль басаногі, не ўмеючы плесці лапці, пагарэлец з афіцыяльнай даведкай з мясцовага сельсавета і рэзалюцыяй аб дазволе набыць тавары, якую наклаў тагачасны загадчык аддзела гандлю Магілёўскага гарвыканкома А. Руды, прыйшоў у гарадскі універмаг. Маўляў, маю поўнае права купіць у вас чаравікі і дзве сарочкі — яны якраз ёсць у продажы.

Далейшыя дэталі апусцім. Ці ёсць што арыгінальнае ў тым, як сустрэла колішняга франтавіка намеснік дырэктара універмага Г. Ямцова, якая была яўна не ў гуморы. Сярод іншых абраз, што дасталіся на долю сівога ветэрана, прагучала і абвінавачванне ў падробцы дакументаў: не было, ці бачыце, ніякага пажару, а прыйшоў ты, галубок, каб нажыцца, падмануць нас.

Арыгінальнай жа Галіна Паўлаўна была ў наступным. Змяніўшы ў канцы эмацыянальнага маналога гнеў на «літасць», яна сказала, як адсекла: тавар магу адпусціць толькі па рашэнню гарвыканкома(!). (Клічнік наш — **Рэд.**).

Што можа зрабіць стары салдат, хоць і самы храбры, але безабаронны перад такім праціўнікам? Толькі тое, што на працягу ўжо сямідзесяці з лішкам гадоў вымагае ад нас наша сістэма,— пісаць заявы.

Сёлетняй зімой Г. Шырокіх накіраваў пісьмо на імя старшыні Магілёўскага гарвыканкома С. Габрусева, потым — яшчэ чатыры. Вынік шматлікіх просьбаў такі ж, якім ён быў бы ў сітуацыі, каб казачны Кот у ботах адкрытым тэкстам адбіў каралю тэлеграму: хачу, маўляў, каб майго гаспадара заўтра ж прызначылі маркізам. Гэта значыць — глухое маўчанне.

Не дапамог чалавеку ў бядзе і А. Руды (цяпер намеснік начальніка ўпраўлення гандлю гарвыканкома), абмежаваўся той самай першай рэзалюцыяй. Дарэчы, ніякіх слядоў скаргаў Г. Шырокіх, правяраючыя з вышэйстаячых інстанцый у гарвыканкоме не выявілі. Не знайшоў іх, між іншым, і аўтар гэтых радкоў.

Як тут не вярнуцца зноў да неўміручага твору французскага пісьменніка? У казцы кароль — самадзержац усё ж бярэ жабрака ў зяці. У наш адукаваны час мы маем у Магілёве вельмі дэмакратычную ўладу, але паварочваецца яна да свайго ж выбаршчыка, які за яе галасаваў, зусім не тварам. Так і вымагаюць паважанага чалавека кленчыць. А калі недакленчышся? Насі лапці? Калі так, то лыка, з якога плятуцца падобныя «лапці», набывае, прабачце, палітычную афарбоўку.

— Асаблівай праблемы тут не бачу,— з зайздроснай лёгкасцю распраўляецца з усімі гэтымі маральна-сацыяльнымі надакучлівасцямі А. Руды.— Зразумела, Ямцова павінна была выканаць маё распараджэнне. Не зрабіла ж гэтага, відаць, па той прычыне, што, як сказала па тэлефоне, ведае пра пажар на той дачы, не ўсё там згарэла, проста скаржнік хітрые. І наогул, ці многа вы бачылі малазабяспечаных ветэранаў-пенсіянераў?— такім бліскучым, проста-такі элегантным пасажам закончыў Анатоль Астапавіч нашу размову.

Ці ўсведамляюць свае «праколы» ў Магілёўскім універмагу? Не трэба пра гэта і пытаць: каб хоць раз гандлёвыя работнікі прызналі ўласную віну, то такі факт адразу трэба было б занесці ў Кнігу рэкордаў Гінеса. Дырэктар У. Вежнавец прапанаваў свой пункт гледжання. Аказваецца, універмаг стварыў для «льготнікаў» самыя лепшыя ўмовы ў рэспубліцы, аднак спажыўцоў гэтай катэгорыі больш, чым тавараў. Да таго ж, яны, такія-сякія, усё расхопліваюць з прылаўкаў, каб забяспечыць сваіх родных.

— Дрэнна тое,— разважаў далей У. Вежнавец,— што ў сённяшняй сітуацыі ўпраўленне гандлю гарвыканкома нічым нам не дапамагае. Там знайшлі «выйсце»— стварылі грамадскія камісіі, якія ўмеюць толькі кіраваць ды правяраць. Канфлікты ж накшталт вышэйпрыведзенага — у асноўным вынік складаных сацыяльных і палітычных умоў.

А. Рудаму таксама не адмовіш у палітычнай дальнабачнасці, калі ён заяўляе:

— Калі ва універмага такі гандлёвы абарот з Польшчай, то навошта і прыслухоўвацца да парад гарвыканкома? Наогул, нам, новай дэмакратычнай уладзе ў горадзе, старыя палітычныя структуры перашкаджаюць працаваць. Адсюль — усе беды.

Вось і разбярыся ў гэтай дымавой слоўнай заслоне. Чалавек дабіваецца хоць бы мінімальнай увагі да сваіх самых надзённых патрэб, а майстры абуваць, як кажуць, у лапці, зноў і зноў навешваюць тую локшыну.

Няўжо тыя, хто мае хоць нейкую ўладу — ці то палітычную, ці то эканамічную,— не разумеюць, што сёння большасці насельніцтва ўсё роўна, хто ты такі — арыстакрат ці дэмакрат, маркіз або марксіст, — толькі дай пажыць спакойна, не адбірай апошні мізэр. І калі на момант прыўзняцца над усімі гэтымі ботамі і кашулямі, то якраз дарэчы будзе пытанне: ці не на такіх людзей — абрабаваных, заціснутых у кут, змучаных цяперашнім бяспраўем і дзікунствам — і разлічвалі арганізатары трохдзённага жнівеньскага путчу? Можа, разлічваюць і сёння, лічачы, што час працуе на іх?

А ЯКІ далейшы лёс скаржніка-пенсіянера Г. Шырокіх? З радасцю паведамім, што вучыцца плесці лапці яму не прыйшлося. У рэшце рэшт ён здагадаўся звярнуцца ў аблвыканком, ва ўпраўленне гандлю, дзе начальнікам А. Шаршнёў. Там адразу завялі спецыяльную картку, узялі пытанне на кантроль, а каралеву дэфіцыту Г. Ямцову спусцілі з нябёс на зямлю. Праз пяць дзён удзячны пагарэлец ужо хадзіў у недарагіх новых чаравіках.

Услед за ім і аўтар пяе асанну такому «бюракратызму», а дакладней — прафесіяналізму і парадку ў рабоце, астраўкі якога, аказваецца, яшчэ захаваліся ў моры дылетанцтва і наплявацельства ў адносінах да тых, хто ад цябе залежыць. Ужо толькі з гэтага пункту гледжання трэба вітаць прыватызацыю ўстаноў гандлю. Калі гандляр пачне працаваць на свой страх і рызыку, ён адразу зробіцца лепшым сябрам пакупніка.

У заключэнне выкажу такую крамольную думку. А што, калі ў тым жа Магілёве па прыкладу Масквы замяніць устарэлую структуру — гарвыканком — на мэрыю, дзе працавалі б сапраўдныя прафесіяналы, а не выпадковыя людзі, якім усё роўна, чым кіраваць, абы ішла зарплата. Тут якраз дарэчы будзе паспачуваць А. Рудаму, па адукацыі энергетыку: відаць, нялёгка прыходзіцца яму на яго цяперашняй пасадзе, хоць ён і робіць выгляд, быццам адразу пранік ва ўсе складанасці такой таямнічай справы, як сучасны рыначны гандаль.

Так, ніколі нам не выбрацца з багны бязладдзя і галечы, калі, як гэта было ў нас дзесяткі гадоў, піражнік будзе шыць боты, кухарка — кіраваць дзяржавай, а шавец возьмецца за кесарава сячэнне. У народзе даўно нарадзілася дасціпная прымаўка: кесару — кесарава, а слесару — слесарава. Няхай так і будзе заўсёды. Народ у цэлым, між іншым, ніколі дурнем не быў і быць не можа.

В. ЧАРНЯЎСКІ,
спец. кар. «Звязды».

У ДРУЖНАЙ СЯМ'І

Як бы ні склаўся ў далейшым лёс гэтых хлапчукоў і дзяўчынак, назаўсёды запомняць яны горкія, поўныя дзіцячых слёз дні. Запомняць і наступіўшы затым пералом у сваім жыцці, калі ўпершыню трапілі за парог школы-інтэрната.

У прасторных будынках вучэбнага гарадка на ўскраіне Рудзенска жывуць сіроты і дзеці, што засталіся без бацькоўскай апекі. Утульныя спальні, добра абсталяваныя класы, спартыўная зала, майстэрні — усё гэта выгадна кантрасціруе з іх ранейшым жыццём. Вопытныя, чулыя педагогі замянілі ім бацькоў. Сто семдзесят выхаванцаў жывуць дружнай сям'ёй.

Хутка іх гарадок значна пашырыцца: намечана пабудаваць басейн, пральню, рэканструяваць сталовую.

Я. ПЯСЕЦКІ.

НА ЗДЫМКАХ:

● Вучні Аляксандр **БАЖКО** і Таццяна **ЖЫЖА** кансервуюць ураджай са школьнай падсобнай гаспадаркі.

● Дырэктар школы-інтэрната Валянцін Несцеравіч **ГІЛЕНСКІ** з выхаванцамі.

● Добраўпарадкаваннем пляцоўкі для гульняў заняты выкладчык Вацлаў Міхайлавіч **ГАРЭЛІК** і вучні Дзмітрый **БРЫЛЕЎСКІ**, Сяргей **ЛЕСІК**.

В. ЧАРНЯЎСКІ,
спец. кар. «Звязды».

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ГРОШЫ ВЫМЕТУЦЬ СМЕЦЦЕ

МАГІЛЕЎ. (А. Гаршкоў). Незвычайны конкурс праводзіцца з першага кастрычніка па першае лістапада па ініцыятыве гарвыканкома — месячнік па добраўпарадкаванню горада. У ім прымаюць удзел ЖЭУ, а таксама розныя прадпрыемствы, арганізацыі. Створана спецыяльная камісія, якая будзе сачыць за ходам спаборніцтва і падвядзе яго вынікі. Пераможцу чакае неблагая ўзнагарода — 15 тысяч рублёў, у тым ліку за дом узорнага парадку — паўтары тысячы, за лепшае ўтрыманне замацаванай тэрыторыі — 5 тысяч...

ЗНАХОДКА ДЛЯ ШПІЁНАЎ

БРЭСТ. (Ю. Фёдарава). «Брэст турысцкі» — карты з такой назвай выдаюцца шмат гадоў, карыстаюцца попытам у прыезджага люду.

Аднак далёка не ўсе ведалі, што турысцкія карты нашых гарадоў вельмі прыблізныя. Па-першае, у іх істотна зменена сістэма каардынат, а, па-другое, яны вельмі схематычныя.

Завеса сакрэтнасці прыўзнята і над картавыданнем. Цяпер Мінская картаграфічная фабрыка рыхтуе больш падрабязную і дакладную карту Брэста, як, дарэчы, і іншых гарадоў. Такім чынам, карыстаючыся моўнымі стэрэатыпамі мінулых гадоў, карты сталі знаходкай для шпіёнаў.

ЦІ БУДЗЕ ЦЁПЛА ПАД КРЫЛОМ САВЕТА?

САЛІГОРСК. (М. Лойка). Сесія гарадскога Савета народных дэпутатаў зацвердзіла рашэнне свайго выканкома аб стварэнні аддзела па справах моладзі. Яго мэта — вырашаць маладзёжныя праблемы шляхам уключэння іх у план сацыяльна-эканамічнага развіцця горада, кардынальных дзеянняў па ўладкаванню дабрабыту, арганізацыі вольнага часу, ажыццяўленню культурных, палітычных і іншых сувязей з моладдзю замежных краін.

Можа, савецкая ўлада зробіць тое, чаго не змог камсамол, — наладзіць нарэшце паўнакроўнае жыццё моладзі?

АПТЫМІЗМ ДОЙЛІДАЎ

МАЛАРЫТА. (Ю. Фёдарава). Маленькі раённы цэнтр размахнуўся, магчыма, на самую незвычайную для нашых дзён праграму будаўніцтва жылля. Прычым яно будзе павышанай камфортнасці. Мяркуйце самі: плануецца ўзвесці амаль паўтары тысячы катэджаў.

Праект для нашых дзён дэфіцыту сродкаў і будматэрыялаў фантастычны. Аднак маларытчане глядзяць у перспектыву. Як вядома, у раёне будуецца самы вялікі ў рэспубліцы камбінат будаўнічых матэрыялаў. Гэта і сілкуе апраўданую фантазію горадабудаўнікоў.

І «ЛЯВОНЫ» ТАМ БУДУЦЬ

На міжнародны фестываль фальклору ў штаце Фларыда адпраўляецца народны ансамбль народнай музыкі «Лявоны» з Воранава Гродзенскай вобласці. У фестывалі прымуць удзел калектывы з Галандыі, Ізраіля, іншых краін.

Застаецца дадаць, што ўсе дванаццаць чалавек ансамбля — мужчыны, і што яго рэпертуар у асноўным грунтуецца на мясцовым матэрыяле.

ПРЭМ'ЕРЫ СЕЗОНА

«Золушка, або Трыумф дабрадзейнасці» — прэм'ерай гэтага спектакля пачаў новы сезон Дзяржаўны тэатр лялек Беларусі.

Галоўны рэжысёр тэатра Аляксей Ляляўскі па-свойму прачытаў старую казку пра Золушку, не паўтарыўшы яе папярэдніх сцэнічных увасабленняў.

Адчуванне казачнага відовішча спектаклю надае жывапіс Аляксандра Бахрамеева, музыка французскага кампазітара Масне, зграбныя лялькі-марыянеткі і дэкарацыі, створаныя па эскізах Аліны Фамінай у майстэрнях тэатра.

На здымку: артысты тэатра Аляксандр Васько і Яна Агеенка ў час генеральнай рэпетыцыі.

Фота У. ВІГЧАНКІ. (БЕЛТА).

ВАЙСКОЎЦЫ-ЗЛАДЗЕІ

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. (У. Пернікаў). У апошні год тут рэзка ўзрасла колькасць угонаў легкавушак, узломаў гаражоў і крадзяжоў запасных частак да аўтамашын. Зладзеі дзейнічаюць нахабна.

Вось характэрны прыклад. Нядаўна за адну ноч са светлагорскага гаражнага кааператыва «Лада» ўгналі тры новыя аўтамашыны «Жыгулі». Почырк рабаўнікоў быў адзін і той жа: петлі дзвярэй зрэзаны аўтагенам.

Знайсці зламыснікаў заўсёды вельмі цяжка, і лічыцца ўдачай, калі міліцыя трапляе на іх след. Так здарылася і ў Мазыры, калі ў 4 гадзіны ночы на тэрыторыі прыватных гаражоў па вуліцы Малініна «цёпленькімі» былі ўзяты трое грабежнікаў, якія «распранулі» некалькі легкавушак. Ваенныя будаўнікі Е. Мардаеў, А. Рахмаеў і Ю. Ганусевіч (двое апошніх былі раней судзімыя) вынеслі запасных частак для легкавушак на 3 тысячы рублёў. Вядзецца следства.

ПАСЯДЗІ, ПАДУМАЙ...

МІНСК. Супрацоўнікі Савецкага райаддзела міліцыі накіравалі ў ізалятар часовага ўтрымання 14-гадовага Аляксандра Р., вучня 9-га класа адной са сталічных школ. Як высветлілася, падлетак, знаходзячыся ў гасцях у сваёй равесніцы, украў з яе кватэры залаты пярсцёнак, наручны гадзіннік і 6 бутэлек спіртнога.

СМЕРЦЬ ПАД КОЛАМІ

«Ужо колькі гадоў гаварылі свету...» І на самой справе, колькі разоў вусна і ў друку заклікалі работнікі ДАІ пешаходаў няўхільна захоўваць правілы пераходу праезджай часткі, берагчы сваё жыццё і здароўе.

Аднак, на жаль, чамусьці кожны парушальнік думае, што з ім няшчасця не здарыцца. І нярэдка памыляецца... Каля 6 гадзін вечара 33-гадовы кааператар К. і 37-гадовы шафёр ВА «Мінскгрузааўтатранс» П. пераходзілі вуліцу на забараняючы сігнал светлафора. І... аказаліся пад коламі «МАЗа».

Выпуск падрыхтавалі: А. КОКТЫШ, І. КАРНЕЙ, А. СЛАНЕЎСКІ, С. СУЛКОЎСКІ, І. ШЧУЧЭНКА.
Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

РАДЫЁ «СВАБОДА»

*** Прэзідэнт СССР Гарбачоў накіроўвае ў Таджыкістан двух членаў палітычнага кансультатыўнага Савета Анатоля Сабчака і Яўгена Веліхава ў рамках намаганняў па нармалізацыі становішча ў гэтай рэспубліцы. Калі Сабчак і Веліхаў накіруюцца ў Душанбе, пакуль невядома. Учора парламент Таджыкістана прыпыніў дзейнасць Сацыялістычнай (былой Камуністычнай) партыі да высвятлення яе ролі ў спробе дзяржаўнага перавароту супраць Гарбачова.**

* Лідэры грузінскай апазіцыі заявілі, што вывад іх узброеных фарміраванняў з Тбілісі пачнецца 3 кастрычніка з тым, каб стварыць умовы прэзідэнту рэспублікі Гамсахурдыя разгледзець іх прэтэнзіі без усялякага ціску. Аб гэтым было заяўлена на прэс-канферэнцыі, што адбылася ў памяшканні Дзяржтэлерадыё дэпартамента Грузіі. Чакаецца, што вывад войск зойме два дні. Дакумент аб вывадзе войск са сталіцы падпісаны двума лідэрамі грузінскай апазіцыі Кетавані і Адамія. Кетавані, які ўзначальвае паўстаўшых супраць прэзідэнта Гамсахурдыя, пакінуў за сабой права аб вяртанні іх у Тбілісі ў выпадку, калі Гамсахурдыя пачне праследаванні сваіх апанентаў.

*** Група ў саставе 21 эксперта Арганізацыі Аб'яднаных Нацый пачала работу па выяўленню ў Іраку ракетных сістэм, якія засталіся тут. Яна пачала аблёт месц, дзе паводле іх меркаванняў могуць знаходзіцца ракеты, на верталётах Германіі. Ірак даў згоду на аблёт на верталётах пасля трохтыднёвых адмаўленняў. У час знаходжання ў Іраку эксперты ААН павінны таксама засведчыць знішчэнне запасаў іракскіх ракет і пускавых установак.**

* Германія адзначыла першую гадавіну ўз'яднання краіны. Дзень 3 кастрычніка аб'яўлены дзяржаўным святам. Урачыстасці з выпадку гадавіны ўз'яднання праведзены ў Гамбургу. Святы ў іншых 16 землях Германіі будуць праводзіцца па чарзе. Урачыстасцямі будзе кіраваць канцлер Коль. На іх будуць прысутнічаць мэры Санкт-Пецярбурга і Прагі — гарадоў-пабрацімаў Гамбурга. Напярэдадні дня ўз'яднання ў некалькіх гарадах Германіі мелі месца выпадкі нападу на замежных грамадзян. У савецкі ваенны грузавік паблізу Берліна была кінута запальная бомба. У сваёй прамове з нагоды гадавіны прэзідэнт ФРГ Вайцзэкер заклікаў немцаў паважаць усіх людзей, у тым ліку і 5 мільёнаў іншаземцаў, якія жывуць у Германіі.

Казімера ПРУНСКЕНЕ:

«Культ правадыроў Літве не патрэбен»

Казімера Пранаўна Прунскене — лэдзі нумар адзін літоўскага парламента. Узлёт яе палітычнай кар'еры супаў з першымі крокамі суверэннай Літоўскай Рэспублікі, папулярнасць была такой вялікай, што выклікала занепакоенасць самога Вітаўтаса Ландсбергіса. У кулуарах літоўскага парламента да гэтага часу пагаворваюць, што кэгэбэшнае дасье Прунскене з'явілася ў літоўскіх газетах не без яго ўдзелу. У хуткім часе прэм'ер-міністр падала ў адстаўку. Што датычыцца «работы на дзяржбяспеку», то гэтага факта сваёй біяграфіі Прунскене адмаўляць не стала...

Час ад часу жывучы за мяжой, Казімера Пранаўна катэгарычна адмаўляе магчымасць канчатковай эміграцыі з Літвы. Напрыклад, аб путчы яна даведалася ў Германіі і ў той жа час вярнулася на радзіму. Цяпер Прунскене ўзначальвае магутны левы рух — Форум Будучага Літвы (ФБЛ), які з'яўляецца самай сур'ёзнай апазіцыяй камандзе В. Ландсбергіса.

Прапануем вашай увазе інтэрв'ю з К. Прунскене, падрыхтаванае спецыяльна для нашай газеты незалежным інфармацыйным агенцтвам «Еўропа Форум».

— Пані Прунскене, калі і чаму ўзніклі вашы рознагалоссі з Вітаўтасам Ландсбергісам? У чым яны заключаюцца?

— Мае рознагалоссі з Вітаўтасам Ландсбергісам (як з афіцыяльным прадстаўніком улады, а не як з асобай) пачаліся, калі я працавала ва ўрадзе і калі нашы пазіцыі пачалі канкрэтызавацца. Ужо ў першыя месяцы нашага супрацоўніцтва праявілася розніца ў падыходах да галоўных пытанняў аднаўлення літоўскай дзяржаўнасці і праблем унутранага жыцця. Я іх назаву. Першае — раздзяленне кампетэнцый паміж Вярхоўным Саветам і ўрадам. Я не магу пагадзіцца са спробамі манапалізаваць уладу — з аналагічнай сітуацыі мы з цяжкасцю выходзім. Другое — адносіны ўлады з грамадскімі структурамі, з цывільным грамадствам, гэта значыць рэалізацыя правоў і свабод у грамадзянскіх сацыяльна-эканамічных сферах, у адносінах з нацыянальнымі меншасцямі. І нарэшце, трэцяе — характар замежнай палітыкі, асабліва ў сферы адносін з СССР. Ландсбергіс і яго прыхільнікі занялі пазіцыі бясплоднага дэкларавання і канфліктнай барацьбы супраць лідэраў СССР. Па-мойму, замест гэтага мы даўно павінны былі паспрабаваць наладзіць канструктыўны дыялог і перагаворы.

Калі стварыўся ФБЛ, Вітаўтас Ландсбергіс не зразумеў, а можа быць і не захацеў зразумець яго мэт, і безвынікова спрабаваў абвінаваціць нас у падрыве незалежнасці, шукаў «руку Масквы», паставіў ФБЛ у адзін рад з ворагамі незалежнасці... Апаніраваць жа палітыцы Ландсбергіса ў тых сферах, дзе яна непрадуктыўная і перашкаджае дасягненню мэт, на маю думку, не толькі можна, але і трэба. Літве патрэбны не культ правадыроў, а рэальныя вынікі ў стварэнні дэмакратычнай дзяржавы рынкавай эканомікі.

— Як вы адносіцеся да партыі вашага былога намесніка А. Бразаўскаса, г. зн. да Літоўскай дэмакратычнай партыі працы?

— Нельга атаясамліваць ЛДПП і ФБЛ. Мы, лідэры ФБЛ, імкнёмся выпрацаваць свае пазіцыі ў фарміраванні кааліцыі ўмераных дэмакратычных сіл. У гэтай кааліцыі могуць удзельнічаць і ўдзельнічаюць і асобныя члены ЛДПП. Я думаю, што большасць членаў гэтай партыі падтрымліваюць ФБЛ. Наогул, ФБЛ прытрымліваецца ліберальных, дэмакратычных мэт, адмяжоўваючыся як ад ультралевых (КПЛ—КПСС), так і ад ультраправых.

Вельмі часта гавораць, што ЛДПП адказная за сваё камуністычнае мінулае. Але не трэба забываць, што яна першай аддзялілася ад КПСС і посткамуністычных артадоксаў — членаў былой КПЛ. Яна падрыхтавала праграму даволі дэмакратычнага зместу і прытрымліваецца яе. Камуністычны баласт трэба шукаць не ў кішэні, дзе калісьці быў білет КПСС, а ў свядомасці чалавека. А такога баласту дастаткова многа і ў стэрыльных «антыкамуністаў».

— Як вы ацэньваеце цяперашнюю эканамічную сітуацыю ў рэспубліцы? Якія вашы эканамічныя прапановы?

— Цяперашняе становішча эканомікі Літвы — крытычнае. Па-першае, няма яснасці ў эканамічнай рэформе наогул. Вельмі шмат увагі ўдзяляецца вяртанню маёмасці былым уладальнікам, недаацэньваюцца прагматычныя вынікі такога кроку. Такая палітыка, якая праводзіцца «правымі» ў Вярхоўным Савеце рэспублікі, выклікала вялікую сацыяльную напружанасць і доўгі час яшчэ будзе перашкаджаць маральнаму гаспадарчаму жыццю, рэформам. Па-другое, штучна прыніжаецца роля прафесіяналаў у кіруючых органах. Дэманстратыўны, шумны радыкалізм стаў важнейшым, чым канструктыўная работа. Па-трэцяе, зніжана актыўнасць у перагаворнай камерцыйнай дзейнасці як з гаспадарчымі, так і з дзяржаўнымі партнёрамі ў СССР. І, у рэшце рэшт, палітычная нестабільнасць перашкаджае з'яўленню новых расткоў у эканоміцы. Перашкаджае яна і замежнаму інвеставанню. Таму я прапаную ліквідаваць усе гэтыя перашкоды. Лідэры, якія праводзяць палітыку, што не адпавядае інтарэсам Літвы, або павінны зрабіць карэкцыю, або сысці, а не падтрымліваць свой неіснуючы аўтарытэт стварэннем рэпрэсіўнага апарату.

— Як, на думку апазіцыі, можна нармалізаваць адносіны з рускамоўным насельніцтвам, у прыватнасці, з беларусамі, палякамі?

— Абодва бакі павінны зразумець, што ў любым выпадку ім прыйдзецца жыць побач і імкнуцца знайсці кампраміс. Для гэтага не павінна быць пабочнага ўздзеяння, асабліва з боку СССР. Думаю, што і ў парламенце рэспублікі павінны быць знойдзены рашэнні, якія знялі б напружанасць і задаволілі б нацыянальныя інтарэсы нелітоўцаў. Не знаходжу сур'ёзных аргументаў супраць аб'яднання двух раёнаў, дзе ў большасці сваёй жывуць палякі і беларусы. Своечасовыя кампрамісы прыносяць плён. Запозненны кампраміс перарастае ў канфлікт.

Гутарыў Валенцінас МІТЭ.

Што чуваць у свеце кіно?

КЛОПАТЫ ПРА АГУЛЬНЫ «ПАД'ЕЗД»

Як упісацца ў новую грамадска-палітычную сітуацыю? У гэтым плане савет прадстаўнікоў Канфедэрацыі саюзаў кінематаграфістаў (былога Саюза кінематаграфістаў СССР) абмеркаваў праблемы, якія ўзніклі ў сувязі з распадам СССР. Нягледзячы на вастрыню прамоў і сутыкненні асобных кіраўнікоў, на нарадзе панавала атмасфера ўзаемаразумення. Дух яе можна было б выказаць метафарай, прыведзенай рэжысёрам Аляксеем Сімонавым: раз'ехаўшыся з камунальнай кватэры ў асобныя дамы, мы павінны клапаціцца пра агульны пад'езд з агульным асвятленнем.

Прыняты зварот да кіраўнікоў усіх агульнадзяржаўных і рэспубліканскіх структур, дзе пералічаны тыя міжнацыянальныя фактары і сувязі, якія патрабуюць сумесных намаганняў кінематаграфістаў усіх рэгіёнаў. Такімі з'яўляюцца агульная пракатная прастора, вытворчасць фільмаў, кінаадукацыя, навукова-тэхнічнае забеспячэнне кінематаграфіі.

Удзельнікі выказаліся за захаванне цэнтра (камітэта) па кінематаграфіі, які займаўся б каардынацыяй кінагаліны на тэрыторыі ўсёй краіны.

Ад Саюза кінематаграфістаў Беларусі ў нарадзе прымаў удзел сустаршыня, доктар мастацтвазнаўства Анатоль Красінскі.

КАЛІ НАС ПУТЧАВАЛІ...

Пытанне першаму сакратару Саюза кінематаграфістаў Беларусі Сяргею КУЛАЖАНКУ:

ШТО РАБІЛІ БЕЛАРУСКІЯ КІНЕМАТАГРАФІСТЫ У ДНІ ПЕРАВАРОТУ?

С. Кулажанка: Група членаў СК Беларусі разам з дзеячамі савецкага кіно падпісала 20 жніўня пратэст супраць антыканстытуцыйных дзеянняў ГКЧП, выказала падтрымку прэзідэнту РСФСР.

СК трымаў сувязь з мінскім стачачным камітэтам. Мы здабывалі і перадавалі ў Маскву, у Канфедэрацыю саюзаў кінематаграфістаў інфармацыю аб падзеях у Мінску, удзельнічалі ў мітынгах, арганізаваных народнымі дэпутатамі ад апазіцыі і сталічным стачкомам.

Пытанне сакратару Саюза кінематаграфістаў Латвіі Янісу БРЭНЦІСУ:

ЦІ ПРАЎДА, ШТО У ДНІ ПУТЧУ Ў РЫЗЕ ЗБІЛІ ВЯДОМАГА РЭЖЫСЁРА-ДАКУМЕНТАЛІСТА ЮРЫЯ ПОДНІЕКСА, СТВАРАЛЬНІКА ФІЛЬМА «ЦІ ЛЁГКА БЫЦЬ МАЛАДЫМ?»

Я. Брэнціс: Так, амонаўцы, якія дзейнічалі пад прыкрыццём ваенных, пазналі Подніекса — ён здымаў захоп будынка тэлестудыі — і нанеслі яму ўдары, забралі камеру. Дзякуй Богу, удары аказаліся няцяжкімі, Юрыс здаровы, здымае фільм, толькі што вярнуўся з-за мяжы. Вось толькі камера знікла...

«КААПЕРАТЫЎ «ПАЛІТБЮРО»

Вядомы беларускі рэжысёр Міхаіл Пташук здымае мастацкі фільм «Кааператыў «Палітбюро». Гэта другая работа рэжысёра са сцэнарыстам Яўгенам Грыгор'евым (першая — «Наш бранявоезд»).

Фільм, які па задуме з'яўляецца фарсам і драмай адначасова, адлюстроўвае рэаліі сённяшняй грамадскай псіхалогіі, у прыватнасці, ідэю рэстаўрацыі сталінісцкіх парадкаў.

Сюжэт фільма незвычайны і займальны: група артыстаў, якія іграюць былых генсекаў, дае прадстаўленні. А потым — хто з кім жадае — можна сфатаграфавацца на памяць. Жадаючых — хоць адбаўляй!

У ролі Іосіфа Джугашвілі — Сталіна — Аляксей Пятрэнка.

СУД ЗА МЕТРЫ

Калі раней у мастацкую тканіну фільма мог умяшацца любы кіна-парт-чыноўнік, то цяпер гэтай няўдзячнай справай спрабуюць займацца кінаадміністратары.

Вось факт. Былы дырэктар былой эксперыментальнай творча-вытворчай студыі «Імпульс» кінастудыі «Беларусьфільм» І. Гурыновіч (гэта студыя расфарміравана ў пачатку 1991 г.) адвольна скараціў метраж мастацкай кінастужкі «Сем'янін».

Аўтар сцэнарыя «Сем'яніна» Уладзімір Гонік і рэжысёр Сяргей Ніканенка (ён жа выканаўца галоўнай ролі) падалі ў суд на кінастудыю «Беларусьфільм» па артыкулу «Парушэнне аўтарскіх правоў».

У раённым судзе Першамайскага раёна Мінска адбыўся судовы разгляд гэтага іска. Канчаткова рашэнне пакуль што не прынята. Суд вырашыў: прадоўжыць разгляд пасля пісьмовага заключэння экспертаў.

Фільм «Сем'янін», паказаны беларускім кінапракатчыкам праўда, незаконна, таму што не мае дазваляючага пасведчання, выклікаў цікавасць. Па жанру гэта — кінакамедыя пра шафёра, які любіць дзяцей і... усіх сваіх законных жонак. Разам з Сяргеем Ніканенкам ў фільме заняты Любоў Палішчук, іншыя вядомыя акцёры.

А. БАБКОВА,
кіраўнік прэс-цэнтра Саюза кінематаграфістаў Беларусі.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

ЗАХАВАЦЬ ДОБРЫЯ АДНОСІНЫ

Упершыню за апошнія дзесяцігоддзі сабраліся ў Вярхоўным Савеце Беларусі прадстаўнікі нацыянальных грамадска-культурных аб'яднанняў: татарскага «Аль-Кітаб», украінскага «Заповіт», рускага «Русь», азербайджанскага «Габустан», армянскага «Айастан», польскага, яўрэйскага.

Камісія па нацыянальнай палітыцы і міжнацыянальных адносінах Вярхоўнага Савета з удзелам вышэйназваных нацыянальных аб'яднанняў уважліва разгледзела пытанне аб іх дзейнасці, аб тых праблемах, якія існуюць у іх працы. Асаблівую заклапочанасць выклікала тое, што з-за адсутнасці юрыдычных адрасоў (памяшканняў) аб'яднанні не будуць зарэгістраваны пры чарговай перарэгістрацыі ў гэтым годзе.

У сваім рашэнні Камісія Вярхоўнага Савета прапанавала Савету Міністраў Беларусі разгледзець рашэнне 5-ай чарговай сесіі Мінскага гарвыканкома аб стварэнні ўмоў для дзейнасці нацыянальных грамадска-культурных аб'яднанняў. Народныя дэпутаты Беларусі падтрымалі прапанову намесніка старшыні Мінскага гарвыканкома Сасноўскага А. У., які адзначыў, што ў выпадку перадачы партыйнай маёмасці КПБ беларускаму народу — перадаць Мінскаму гарвыканкому будынак Дома палітасветы Мінскага АК КПБ для размяшчэння ў ім нароўні з іншымі творчымі арганізацыямі Цэнтра нацыянальных культур.

Як адзначыў старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Беларусі прафесар Міхаіл Слямнёў, у цэлым размова прайшла у паразуменні ўсіх прысутных, што да нацыянальных меншасцяў Беларусі трэба ставіцца становуча, разглядаць іх пытанні, прапановы ўважліва і канкрэтна.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

Ці можна жыць вечна?

Што такое гісторыя? Гэта ўстанаўленне векавых работ па паслядоўнай разгадцы смерці і яе будучаму пераадоленню. Для гэтага адкрываюць матэматычную бясконцасць і электрамагнітныя хвалі, для гэтага пішуць сімфоніі... Чалавек памірае на вуліцы пад плотам, а ў сябе ў гісторыі, у разгары работ, прысвечаных пераадоленню смерці, памірае, сам прысвечаны гэтай тэме.

— Метафізіка, бацюхна. Гэта мне дактары забаранілі...

Героі «Доктара Жывага», седзячы на захадзе сонца на краі абрыва, самі таго не падазраючы, абазначылі два дыяметральна процілеглыя погляды на праблему, якая хвалюе людзей з таго моманту, як яны пачалі ўсведамляць сябе людзьмі, — праблему смерці. Мікалай Мікалаевіч Ведзяпяпін, як і належыць філосафу, спрабаваў пераканаць свайго субяседніка ў тым, што чалавек калі-небудзь стане неўміручым.

«Вер, вечнасць не ёсць мара!» — усклікаў яшчэ ў XVIII стагоддзі Аляксандр Радзішчаў. Геніяльны Канстанцін Цыялкоўскі большую частку жыцця і прац прысвяціў вырашэнню праблемы неўміручасці, прапанаваўшы сваю арыгінальную канцэпцыю. А англійскі фантаст Артур Кларк нават прадказаў год, калі мы раскрыем сакрэт неўміручасці, — 2009-ы.

Наўрад ці знойдзецца яшчэ такая праблема, якая на працягу ўсёй гісторыі чалавечага роду, ва ўсе яе перыяды, не пераставала хваляваць людзей. Але... «Усе людзі смяротныя» — гэта на сённяшні дзень быццам бы неаспрэчная ісціна.

Аднак вучоныя, як ні дзіўна, зусім не адмаўляюць магчымасці дасягнення чалавекам практычнай неўміручасці. Але, вядома, не ў 2009 годзе, а праз сотні ці нават, магчыма, тысячы гадоў.

«Можа, самы галоўны стымул жыцця ў той горкай ісціне, што смяротныя мы». У гэтых словах паэта, бадай, лепшая фармулёўка краевугольнага пытання, падзяліўшага вучоных на прыхільнікаў і праціўнікаў неабмежавана доўгага жыцця. Урэшце, гэта не столькі пытанне навукі, колькі маралі. Неўміручасць жа асобных людзей можа згубна адбіцца на ўсім грамадстве, бо яго прагрэс — гэта змена пакаленняў. Аднак пытанне гэта, несумненна, адно з важнейшых, паўстане ва ўсёй сваёй паўнаце толькі тады, калі замаячыць рэальная перспектыва неўміручасці. Пакуль жа звернемся да другога боку праблемы — навуковага. Ці здольная навука зрабіць чалавека неўміручым?

Гэта пытанне я задала **кандыдату біялагічных навук, старшаму навуковаму супрацоўніку аддзела кінетыкі хімічных і біялагічных працэсаў Інстытута хімічнай фізікі АН СССР Валерыю МАМАЕВУ.**

— У прынцыпе, гэта магчыма, — адказаў Валерый Барысавіч. — Але сёння гаворка ідзе толькі аб максімальным падаўжэнні жыцця чалавека. На жаль, пошук вучоных-медыкаў ідзе, як мне здаецца, па малаперспектыўнаму шляху. Робяцца спробы падоўжыць, па сутнасці, старасць з усімі яе «мінусамі». Задача ж у тым, каб «расцягнуць» маладосць. Для гэтага намаганняў адных толькі медыкаў недастаткова, як недастаткова і аднаго Інстытута геранталогіі АМН, які працуе ў Кіеве.

Вучоныя-герантолагі сцвярджаюць, што чалавек павінен жыць прынамсі да 250—300 гадоў. І тым не менш тыя ж вучоныя прызнаюць, што прыкладна ў 40 гадоў у чалавека пачынаецца паступовае згасанне спачатку фізічных, а затым і інтэлектуальных здольнасцей. З узростам значна слабеюць ахоўныя сілы арганізма. Амерыканскія даследчыкі пры ўскрыцці 100 памёршых ва ўзросце 65—70 гадоў выявілі каля 500 розных парушэнняў у органах, а ў 80-гадовых іх было ўжо больш як 800.

— Павелічэнне верагоднасці смерці з узростам — гэта і ёсць старэнне, — расказвае В. Мамаеў. — Сёння існуюць тры асноўныя небяспекі, якія значна павялічваюцца з гадамі, — гэта рак, інсульт і інфаркт. 80—90 працэнтаў людзей паміраюць у нашы дні ад гэтага.

Вельмі доўга намаганні па падаўжэнню жыцця накіроўваліся — і гэта было натуральна — на знешнія прычыны: інфекцыйныя захворванні, дрэнныя ўмовы жыцця. І ў нейкі перыяд сярэдняя працягласць жыцця хутка расла. Але ў апошнія дзесяцігоддзі яна застаецца на адным і тым жа ўзроўні.

На сам механізм старэння мы за гэтыя гады не аказалі істотнага ўплыву, яго «скорасць» застаецца ранейшай.

Некаторыя амерыканскія герантолагі лічаць, што да 2033 года жыццё падоўжыцца ў сярэднім толькі на чатыры гады. Сёння ясна, што хваробы — гэта толькі знешняе праяўленне старэння, пераадолець якое прывычнымі нам спосабамі, гэта значыць паляпшэннем умоў жыцця, вынаходствам новых прэпаратаў ад гэтых хвароб, немагчыма. Трэба шукаць іншыя, унутраныя прычыны надыходу старасці і шляхі іх пераадолення.

Сёння многія вучоныя-герантолагі тлумачаць старэнне наяўнасцю ў чалавека пэўнай генетычнай праграмы. А дакладней — генетычна прадвызначана не сама старасць, а змяненне абмену рэчываў у арганізме.

Доўгі час гэтай праблемай займалася лабараторыя геранталогіі Інстытута хімічнай фізікі АН СССР, якая цяпер, на жаль, перапрафіліравана і займаецца праблемамі геранталогіі толькі між іншым.

— Мы даказалі унікальную ролю незвычайных рэчываў — антыаксідантаў, — працягвае В. Мамаеў. — Справа ў тым, што ў арганізме чалавека ёсць своеасаблівыя ахоўныя сістэмы, якія ахоўваюць органы ад негатыўнага ўплыву... кіслароду, бо ён не толькі нясе жыццё, але і многае разбурае. Калі антыаксіданты дадаткова ўводзіць у арганізм, гэта разбурэнне можна прыпыніць. Паводле нашых падлікаў і прыкідак замежных вучоных, гэтыя рэчывы могуць дабавіць чалавеку 30—40 гадоў жыцця.

Сваю арыгінальную канцэпцыю практычнага падаўжэння жыцця вылучыў і маскоўскі біёлаг Мікалай Ісаеў. У яго кватэры расце вечназялёны, неўміручы клён. Як вядома, гэта дрэва сярэдняй паласы, якое восенню скідвае лісце. Гаспадар дрэва называе свой клён «зацыкленым». Кожныя тры тыдні Ісаеў вяртае яго ўзрост да адной і той жа кропкі пры дапамозе... вышчыпвання ўсіх пупышак, якія толькі-толькі з'явіліся. Падобны дослед рабіўся і за мяжой, дзе мексіканская агава, якая рэдка дажывае да 10 гадоў, пражыла цэлае стагоддзе пад назіраннем некалькіх пакаленняў вучоных. Як лічыць Ісаеў, для падаўжэння жыцця чалавека трэба штучным шляхам падавіць у арганізме тыя прадукты, якія «ўключаюць» чарговую ўзроставую фазу.

Наогул у цікавых ідэях і прапановах недахвату няма. Застаецца толькі сабраць іх аўтараў пад адным дахам, пажадана — Акадэміі навук. Разам яны маглі б наблізіцца да неўміручасці.

Л. ЛЯШЭНКА.

Вы прасілі расказаць

3 залы суда

ГВАЛТАЎНІК

Інфармацыя аб гэтым жудасным і гнюсным злачынстве была змешчана ў абласной газеце пад загалоўкам «Звер». Тэкст быў наступны: «37-гадовы жыхар Крычаўскага раёна, які нідзе не працуе, завёў да сябе ў дом чатырохгадовую дзяўчынку і згвалціў яе. Гвалтаўнік затрыманы. Расследаванне праводзіць міжрайпракуратура».

Кароткія, лаканічныя радкі, ад якіх стыне кроў у жылах. Яны імгненна абляцелі ўсю Магілёўскую вобласць. Абурэнню людзей не было межаў. Аднак назваць тады імя злачынцы не дазваляў наш закон — прэзумпцыя невінаватасці. Зараз час зрабіць гэта, прыгавор суда ўступіў у законную сілу.

Завуць гвалтаўніка Уладзімір Цішчанка, адукацыя — сярэдняя спецыяльная. Чалавек, калі яго можна так назваць, жыў у вёсцы Чырвоная Буда, меў сям'ю, траіх дзяцей. Адно — гарэлка засціла вочы. Жонка не вытрымала і пераехала разам з дзецьмі жыць да сваёй маці ў вёску Каранец, далей ад мужніных кулакоў. Не спыніла яго і гэта — піць пачаў яшчэ больш, што і прывяло да канчатковай дэградацыі.

Месцы работы мяняў часта, нідзе доўга не затрымліваючыся. Канфліктаваць з законам пачаў яшчэ з 1979 года — быў нячысты на руку. Тады яго накіравалі на народнагаспадарчыя будоўлі на год. Але паводзіў ён сябе там дрэнна, і неадбыты тэрмін пакарання яму замянілі пазбаўленнем волі. Гэта, аднак, не перавыхавала Цішчанку. У 1985 годзе зноў «пагарэў» на крадзяжы, і народны суд вызначыў яму год выпраўленчых работ з утрыманнем 20 працэнтаў заработку.

У матэрыялах крымінальнай справы сказана: «У. Цішчанка, будучы ў нецвярозым стане, шляхам падману завабіў у сваю кватэру чатырохгадовую дзяўчынку. Прымусіў выпіць спіртное... згвалтаваў, прычыніўшы цяжкія цялесныя пашкоджанні, якія прывялі да працяглага расстройства здароўя». Пацярпеўшая знаходзілася на стацыянарным лячэнні ў Магілёўскай абласной бальніцы і дзіцячым хірургічным цэнтры першай клінічнай бальніцы Мінска на працягу 80 дзён.

Па абвінавачванню ў згвалтаванні малалетняй Цішчанку затрымаў супрацоўнік міліцыі ў 11 гадзін наступнага дня на полі, дзе той касіў канюшыну. Аднак гвалтаўнік сябе вінаватым не прызнаў. Маўляў, не я гэта зрабіў, і ўсё тут. Толькі факты — рэч упартая, а яны сцвярджалі адваротнае.

Тры дні працягвалася пасяджэнне Магілёўскага абласнога суда. Яно праходзіла ў судовай зале нарсуда горада Крычава. Суддзі скрупулёзна даследавалі матэрыялы крымінальнай справы і прыйшлі да вываду: вінаваты.

Ацэньваючы асобу падсуднага і ступень грамадскай небяспечнасці злачынства, суд аднёс яго да катэгорыі цяжкіх. Прынята пад увагу і тое, што Цішчанка характарызаваўся на апошнім месцы работы дрэнна, раней меў дзве судзімасці, але на шлях выпраўлення не стаў, згодна з медыцынскім заключэннем з'яўляецца хранічным алкаголікам. Гэты сумны пералік не выклікаў спачування да Уладзіміра: за свае дзеянні трэба адказваць.

У амаль пустой зале — пасяджэнне было закрытым—суддзя зачытаў прыгавор: «...віна падсуднага з'яўляецца ўстаноўленай і даказанай і прыгаварыў У. Цішчанку да пазбаўлення волі на 15 гадоў, з адбыццём пакарання ў ВПК строгага рэжыму».

Вярхоўны суд рэспублікі пакінуў прыгавор без змянення.

А. БАЛДОЎСКІ.

На поўнач ад Мінска

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 191, 192).

Але вернемся ў Вільню, зазірнуўшы спачатку ў Каўнас — сталіцу Літоўскай Рэспублікі. 12 кастрычніка ў Каўнасе адбылася дэманстрацыя, на якой выступіў прэзідэнт Сметона. Ён падкрэсліў, што адносіны паміж Літвой і СССР былі заўсёды дружалюбныя, і далейшым гэтая дружба ўмацуецца, што «атрыманне Вільні з'яўляецца вялікай радасцю для літоўскага народа». Літоўскі пісьменнік Пятрас Цвірка зрабіў заяву для ТАСС, дзе выказаласа «глыбокая падзяка ад імя прагрэсіўных літоўскіх пісьменнікаў Савецкаму Саюзу і яго правадырам — Вялікаму Сталіну, Молатаву, Варашылаву». Міністр замежных спраў Літвы Урбшыс накіраваў Молатаву чуллівую тэлеграму са словамі ўдзячнасці і ў гэты ж дзень атрымаў «дружалюбны» адказ. У хуткім часе дагавор паміж Масквой і Каўнасам быў ратыфікаваны.

15 кастрычніка, раніцай, прадстаўнікі ўрада Літвы выехалі ў Вільню для прыняцця спраў ад савецкага камандавання і адміністрацыі, 27 кастрычніка ў 9 гадзін раніцы, пасля ўдакладнення ўрадамі фармальнасцей, літоўская армія ўступіла ў Віленскую вобласць, а 28 кастрычніка так званы «віленскі корпус» пад камандаваннем генерала Вітказускаса ўвайшоў у горад.

Як паведамляла ТАСС, 29 кастрычніка 1939 года ў Вільні адбылася ўрачыстая цырымонія ўзняцця літоўскага сцяга на гары Гядыміна. Перад народам у гарадскім садзе выступіў генерал Вітказускас. Ён адзначыў «радасць літоўскага народа з сувязі з далучэннем (падкрэслена мной.— А. Ц.) Вільні да Літвы».

А народ Віленшчыны? Ён маўчаў. Двухтыднёвая эйфарыя ў сувязі з вызваленнем пахолам Чырвонай Арміі, узрушэнне нацыянальных пачуццяў, шчырае імкненне аднавіць у краі пасля 18-гадовага штучнага размежавання родныя сувязі, спадзяванні, намеры — усё як каля віны, у 1920-21 гг., было апляванa, растаптана і прынесена ў ахвяру імперскай палітыкі чужых баёў.

Пасля далучэння Вільні да Беларусі «Літва, як згадвае Ю. Палецкіс у кнізе «В двух мірах», перажывала «мядовыя месяцы» ўз'яднання з Вільнюсам, але горад быў гэты вільнюскі мёд (падкрэслена мной.— А. Ц.). Урад не спяшаўся пераязджаць з Каўнаса... Затое прадстаўляць Літву ў Вільнюсе ў першую чаргу прыйшлі войскі і паліцыя. У горадзе было неспакойна. Па-шавіністычнаму настроены польскі натоўп стаў учыняць дэманстрацыі, антылітоўскія і антысеміцкія эксцэсы.

Узнікае пытанне, чаму ж не было гэтага раней? Той самы Палецкіс піша ў гэтай жа кнізе вышэй: «Аб становішчы ў Вільнюсе было вядома тое, што пішуць газеты, Чырвоная Армія ўвайшла ў горад, не сустрэўшы перашкод. На мітынгах вільнюсцы радасна віталі вызваленне. Тое, што на гэтых мітынгах не гаварылі аб Літве, лічылася кепскай адзнакай. Рабілі вывад, што Вільнюс быццам бы будзе аднесены да Заходняй Беларусі, і толькі». Што ж, такі выхад быў бы лагічным і адпавядаючым гістарычным і этнаграфічным крытэрыям. Але ж «піруэты» сталінскай палітыкі прадугледзець было даволі цяжка. Яго-най хеўры і яму трэба было не справядлівае вырашэнне, а новы крок да эскалацыі напружанасці.

У першым з прыведзеных урыўкаў сціпла згадваецца аб «антылітоўскіх і антысеміцкіх эксцэсах», якія наладжвалі палякі. Ну, накант антылітоўскіх можна паверыць, хаця чаму толькі палякі? А вось антысеміцкіх? Відавочца тых падзей, амерыканская журналістка Ганна Стронг пісала: «Калі Чырвоная Армія ўпершыню ўвайшла ў Вільню 19 верасня 1939 г., просты народ сустрэў яе «восторженно». Праз шэсць тыдняў яна пайшла, і Вільня была перададзена Літве. Адразу ж сматонаўскі ўрад устроіў адзін з самых страшэнных у гісторыі Вільні (яўрэйскіх — А. Ц.) пагромаў».

Атрымаўшы Вільню, сматонаўскі ўрад адразу ж узяў пад сваю апеку спекулянтаў, якія аншаліся і дэспатычны, як і польскі... Нікто не мог атрымаць грамадзянскіх правоў. Паўсюдна панаваў бюракратызм, патрабавалася столькі дакументаў, што з 250 тыс. чалавек, што жылі ў горадзе, толькі 30 тыс. (думаецца, што гэтая лічба значна перавышала тую рэальную колькасць літоўцаў у спрадвечнай сталіцы Літвы) здолелі атрымаць грамадзянскія правы. Грамадзянства можна было купіць за хабар».

Але найдзіўна працягвалася такое становішча. Вільня, падлітоўскі нацыяналізм, які панаваў у літоўскай рэспубліцы, хваляваў «таварышаў» з Крамля. І ў «таварыша» сціплай рукой і схопленая правіцелямі ад скварнасці і экстазу Коўнай, дорага каштавала Літве. Гэтая тэрытарыяльная ін'екцыя забіла іпатэнцыі самазахавання і навяла прастору абмілавацца, з меней чым праз год — у жніўні 1940 г., у Маскве адбылася VII сесія Вярхоўнага Савета СССР, дзе сярод іншых стаяла пытанне і аб прыёме ў склад СССР «Літоўскай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі». Не мэта гэтых радкоў разглядаць, ці магло было па-іншаму развівацца гэтае пытанне. Літва буржуазная ў Літву «сацыялістычную».

Справа ў іншым. Ёсць і слова слушна гэтаму слоўніку праз справа літаратара... Тым не менш пераважаючым слоўны В. Молатава, які дакраную гэта, што ў якіх нельга было раздаваць дакладу ці ў раза гучаць імперскія тэндэнцыі і атэсамлічаныя царскай Расіі, якую У. І. Ленін называў «турмой народаў», і СССР. Молатаў гаварыў: «Трэба адзначыць, што 19/20 усяго тэрыторыя насельніцтва (падкрэслена — А. Ц.) увайшло у склад СССР, але было слая адарвана ад СССР у момант яго ваеннай слабасці імперыялістычнымі дзяржавамі Захаду. Цяпер гэта насельніцтва з'яднана з Савецкім Саюзам». Быццам бы ён было ні аб былых дагаворах і аб правах нацый на самавызначэнне, ні антыдэмакратычнага захопу ў лістападзе 1917 г. улады, ці ўвогуле Савецкі Саюз нарадзіўся не ў 1922, а адразу ў 1917, ці не было мірных дагавораў, падпісаных ягонымі папярэднікамі па тых накірунках, якія вызначаліся У. Леніным?

Голая вялікадзяржаўнасць, сарамліва абгорнутая ягонымі папярэднікамі ў «паперкі» двухбаковых дагавораў, зноў вылезла ў сваім непрыкрытым бессаромным выглядзе. А чаго было саромецца? Сяброўства і чуллівы хаўрус з гітлераўскай Германіяй здымалі ўсе маральныя перашкоды. На жаль, для Крамля існавалі, па яго выразу, «краіны так званай дэмакратыі», таму палітыку трэба было будаваць і з аглядкай на іх, з аднаго боку, а з другога — падсаладзіць літоўцам пілюлю ўваходжання.

Вось для гэтай мэты спатрэбіліся і «прадстаўнікі» Беларусі, і іхняя зямелька. «Бравы казак» Панцеляймон Панамарэнка, закінуты да нас воляй лёсу і наменклатурных гульняў, добра справіўся з гэтай роляй. На той жа VII сесіі Вярхоўнага Савета СССР ён сарваў бурныя апладысменты Вярхоўнага Савета БССР, а таксама ЦК КП(б)Б і ўнёсшы прапанову «аб далучэнні да Літоўскай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Свянцянскага раёна і часткі тэрыторыі з пераважаючым літоўскім насельніцтвам Відзаўскага, Гадуцішскага, Астравецкага, Варанаўскага і Радуньскага раёнаў», якія знаходзіліся ў складзе Віленскай і Баранавіцкай абласцей Беларусі. Вядома, такая прапанова выклікала не толькі бурныя апладысменты, але і воклічы на літоўскай мове ў гонар тав. Сталіна, Молатава, Варашылава. Усе разумелі, хто быў рэальным ініцыятарам.

Далей ён прапанаваў праект закона аб прынцыпе Літоўскай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў склад СССР, дзе ў другім пункце была ўжо зафіксавана панамарэнкаўская прапанова аб перадачы часткі беларускіх зямель Літве. Панамарэнка мог бы прапанаваць і больш, гэта ж была Беларусь, а не ягоная родная Краснадарскі край.

Калі стаці практычна ажыццяўляць гэты закон, высветлілася, што ў большай частцы Свянцянскага раёна ўвогуле няма літоўскіх вёсак, яны сустракаліся толькі сям-там на поўначы раёна. У астатніх раёнах раздаваемых расійных іх сустракаліся часцей, але іх нідзе не займалі большы-менш раўнамерна прастору Віленшчыны. Каб гэта было, дык зараз не ўзнікала б праблема Салечнікаў (Шальчынінкі раён, які ж'яўляецца ўваходзіў з сваю аўтаномію ў Літве). Даволі складаная сітуацыя ўзнікла з Друскенікамі, якія вельмі жадалі прыхапіць літоўцы і ў якімі вельмі ж не жадалі развітвацца гэтыя «таварышы» і з «беларускага ўрада». Але ў рэшце рэшт, перамога «вышэйшымі» ў Масквы «дабрай», і «беларускі ўрад» пагадзіўся. Гэтая справа цягнулася даволі доўга. У выступленнях прэзідэнта і сакратара ЦК(б) Беларусі В. Малініна і іншы у правах сакратара ЦК П. Панамарэнка, сакратара ЦК(б) Беларусі В. Малініна і інш. у чырвоні-жніўні 1940 г. у газетах аргументавалася, што ўсё тое было ў інтарэсах нацыянальнай перспектывы аб тым, як будуць адпаведныя на тых, як будзе закрылле беларускія працоўныя, у той час як рады ім там адпачываў «іншых».

А «тэрытарыяльная палітыка» ўсё гэтага. Ура ж, узнікла «інтэрнацыяналізму», прадыктавалася з Крамля, да Латвіі ў 1940 г. где было адлучана каля 2,5 тыс квадратных кіламетраў ў такімі цэнтрамі як Свянцяны (зараз Швянчоніс), Салечнікі (зараз Шальчынінкай) і ўкорп са сталіцай гісторыяй, які калісьці ўваходзілі ў склад нават Віленскай губерні, а знаходзіцца ў Гродзенскай — Друскенікі (зараз Друскенінкай).

Падсумоўваючы вышэйналісанае, адзначым, што з 1917 г. тэрытарыяльныя, згавары, аўшыся з Масквой, набыла за кошт беларускіх зямель каля 2 тыс. квадратных кіламетраў з такімі цэнтрамі як Свянцяны, і гэта ў 1920 г. тэрыторыю, якая пераўзыходзіла яе ўласныя памеры, але, дзякуючы Польшчы, гэты дагавор не быў тады рэалізаваны. Рэальнымі набыткамі былі: у 1921 г. шляхам абмену з Латвіяй на кавалак тэрыторыі былой Курляндскай губерні, населенай беларусамі, атрымала Палангу і Мажэйкяй.

У 1923 г. анексіравала са згоды краін Версальскага дагавора Мемельскі край, які страціла ў 1939 г. і зноў набыла, дзякуючы крыві, пралітай войскамі Чырвонай Арміі ў 1945 г.

У кастрычніку 1939 г. са сталінскай падачы атрымала «сэрца Заходняй Беларусі» — Вільню, гэты ж падзел быў пацверджаны і ў 1941 г. гітлераўскім фашызмам.

У верасні-лістападзе 1940 г. з той жа падачы набыла яшчэ каля 2 тыс. квадратных кіламетраў беларускіх зямель.

Больш сціплыя дасягненні былі ў Латвіі, якая, акрамя згаданай часткі Курляндскай губерні, атрымала ў жніўні 1920 г. частку беларускіх зямель у выглядзе Дзвінскага, Люцынскага і Рэжыцкага паветаў.

Так выглядае агульны нарыс падзей і тэрытарыяльных змен, якія адбыліся на поўнач ад Мінска.

Анатоль ЦІТОЎ.

Кантакт

ТУТ ВАМ ДАПАМОГУЦЬ!

34-я МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ ПАЛІКЛІНІКА прапануе насельніцтву горада і рэспублікі шырокі дыяпазон ПЛАТНЫХ МЕДЫЦЫНСКІХ ПАСЛУГ.

У ПАЛІКЛІНІЦЫ вы можаце атрымаць кансультацыю высокакваліфікаваных акушэраў-гінеколагаў, тэрапеўтаў, кардыёлагаў, хірургаў.

У ЖАНОЧАЙ КАНСУЛЬТАЦЫІ паліклінікі вам падбяруць найбольш эфектыўны індывідуальны метад прадухілення цяжарнасці, спыняць цяжарнасць у раннім тэрміне, вылечаць захворванне шыйкі маткі, правядуць абследаванне з выкарыстаннем сучаснай апаратуры.

КАЛІ У ВАС ДОМА ёсць цяжкахворы, вы можаце запрасіць да іх кансультацыі тэрапеўта — загадчыка аддзялення, урача I ці II катэгорыі.

ДА ВАШЫХ ПАСЛУГ — аддзяленне аднаўленчага лячэння: ПАДВОДНЫ ДУШ-МАСАЖ, ЛАЗЕРАТЭРАПІЯ, ЛЯЧЭБНАЯ ФІЗКУЛЬТУРА, ЛЯЧЭБНЫЯ ДУШЫ, ЛАГАПЕД (лячэнне ў паліклініцы і дома).

Аплата па прэйскуранту.

Наш адрас: Мінск, вул Кульман, 22.
Даведкі па тэлефоне: 34-95-09.

Антырэклама

Засталася толькі шыльда

ПІНСКІ РАЁН. Ёсць у пасёлку Садовым фабрыка кандытарскіх вырабаў. З'явілася яна на месцы былога вінзавода па дырэктыве зверху, калі ажыццяўляўся Указ аб барацьбе з п'янствам. Спынілася лінія, якая напаўняла пладова-ягадным віном тысячы бутэлек у суткі. Адначасова былі створаны ўчасткі па выпуску ўсходніх прысмакаў — зефіру, шэрбету, казінакі.

Але «алкагольная палітыка» павярнулася зноў на 180 градусаў. А тут яшчэ складанасці з валютай, на якую закупляўся пекцін для зефіру, арахіс для казінакі. Без прамаруджвання ўключыўся ў работу магутны вінна-гарэлачны канвеер.

Калі за 9 месяцаў гэтага года да плана недададзена 102 тоны кандытарскіх вырабаў, то «моцных» напіткаў паступіла адсюль у магазіны на 6 мільёнаў рублёў звыш плана (а ўсяго з пачатку года — на 37 млн). Ракой цякуць «Зуброўка», «Зверабой», «Агдам», «Белыя росы»...

А на падыходзе — новыя вырабы з не менш паэтычнымі назвамі. З такім размахам дзе ўжо тут думаць аб нейкіх карамельках ды зефірах.

Дзяржаўная ўнутраная выйгрышная пазыка 1982 г.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

78-га тыражу выйгрышаў, які адбыўся 30 верасня 1991 г. у г. Сочы.

Выйгрышы выпалі на наступныя нумары серый і аблігацый ва ўсіх пяцідзесяці сямі разрадах пазыкі:

№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрышу ў рублях
200231	087*)	2500
200480	1—100	300
200536	025*)	5000
200707	075*)	2500
201145	009*)	2500
201190	056*)	5000
201434	1—100	300
202416	1—100	300
203761	1—100	500
203764	054*)	1000
203776	028*)	10000
204299	054*)	5000
204588	1—100	300
205038	1—100	300
205182	086*)	5000
206039	035*)	2500
206166	059*)	10000
206444	032*)	2500
207059	1—100	300
207571	1—100	300
208033	018*)	2500
208279	073*)	1000
209369	002*)	5000
209878	002*)	1000
211486	032*)	2500
212110	063*)	2500
212128	1—100	300
212861	012*)	25000
214487	072*)	10000
214606	1—100	300
214951	1—100	300
215235	1—100	300
216555	093*)	2500
216572	1—100	500
217780	064*)	5000
217988	1—100	300
218034	1—100	300
219315	001*)	2500
219942	008*)	2500
220211	090*)	2500
221995	1—100	300
223287	1—100	300
223430	063*)	25000
223440	1—100	300
224010	1—100	300
224577	085*)	1000
224989	046*)	25000
225376	014*)	1000
225694	1—100	500
227464	1—100	300
227643	066*)	5000
228060	075*)	2500
228351	005*)	10000
228550	1—100	500
229252	048*)	2500
229290	084*)	5000
232940	028*)	5000
233187	1—100	300
233573	1—100	300
233643	091*)	2500
233823	072*)	2500
234432	020*)	2500
234619	1—100	300
235310	052*)	10000
235543	1—100	500
235820	028*)	10000

№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрышу ў рублях
235905	067*)	5000
236037	1—100	300
236056	1—100	300
236296	1—100	300
236734	034*)	25000
237213	010*)	1000
237723	060*)	2500
237789	027*)	2500
237809	1—100	300
238379	1—100	300
239195	052*)	2500
239451	1—100	500
239502	1—100	300
239535	099*)	2500
239721	056*)	5000
239896	1—100	300
240138	1—100	500
240475	008*)	2500
240902	065*)	10000
241422	082*)	1000
241839	084*)	10000
242631	1—100	300
243200	043*)	10000
243445	1—100	500
243960	1—100	300
244207	1—100	300
244440	1—100	300
245726	023*)	1000
246526	076*)	2500
247125	1—100	300
247267	091*)	1000
247354	1—100	300
248697	012*)	2500
249350	1—100	300
250194	1—100	300
250224	085*)	5000
250808	1—100	500
251496	097*)	1000
252218	063*)	25000
252252	1—100	500
252420	024*)	5000
252906	065*)	1000
253265	1—100	300
253572	069*)	1000
254365	008*)	2500
254593	1—100	500
254799	021*)	5000
255340	094*)	1000
256280	090*)	10000
256432	1—100	300
256749	041*)	2500
257417	090*)	2500
257615	052*)	2500
258739	1—100	300
258814	1—100	300
259155	1—100	300
259849	1—100	500
260977	1—100	300
261535	050*)	1000
262698	052*)	5000
263082	1—100	500
263368	1—100	500
263513	036*)	2500
263713	1—100	300
263916	089*)	2500
264170	1—100	300
264573	053*)	2500

№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрышу ў рублях
264596	025*)	2500
264606	1—100	300
265020	1—100	300
265054	005*)	5000
265903	1—100	300
266086	054*)	1000
267035	1—100	300
267237	1—100	300
267440	061*)	2500
267462	008*)	5000
267838	005*)	5000
267876	077*)	2500
268196	064*)	1000
268202	096*)	2500
269370	015*)	5000
271249	073*)	2500
271999	099*)	2500
272065	1—100	300
272196	1—100	300
272471	089*)	5000
272966	072*)	2500
275241	091*)	2500
275763	1—100	300
275990	1—100	500
276849	048*)	5000
278367	064*)	5000
279228	034*)	1000
279832	089*)	2500
280195	1—100	300
280704	059*)	2500
281004	1—100	300
281069	1—100	300
281539	031*)	2500
281906	1—100	300
282636	1—100	500
282861	050*)	2500
283184	081*)	5000
283566	034*)	2500
283911	025*)	5000
284260	1—100	300
286617	1—100	300
287426	095*)	5000
287519	1—100	300
288187	1—100	300
288395	048*)	2500
288440	048*)	5000
288478	1—100	300
288832	009*)	1000
289233	1—100	500
289739	021*)	1000
289931	065*)	5000
290120	034*)	2500
290403	054*)	1000
290597	079*)	5000
290806	059*)	5000
291401	1—100	300
291734	063*)	5000
292483	1—100	500
292891	1—100	300
293012	013*)	5000
293040	1—100	300
293260	042*)	2500
295030	1—100	500
296492	1—100	300
296652	1—100	300
297130	009*)	5000
298981	039*)	2500

*) На астатнія 99 нумароў аблігацый гэтай серыі выпалі выйгрышы па 300 рублёў.

У табліцы ўказаны выйгрышы на пяцідзесяцірублёвыя аблігацыі.

Па сторублёвай аблігацыі пры выпаданні выйгрышаў у аднолькавым размеры—300 і 500 рублёў — на ўсе нумары выйграўшай серыі выплачваецца адпаведна 600 і 1.000 рублёў. Пры выпаданні на адзін з нумароў сторублёвай аблігацыі выйгрышу ў размеры 1.000, 2.500, 5.000, 10.000, 25.000 рублёў на другі нумар выпадае выйгрыш у размеры 300 рублёў, і па аблігацыі выплачваецца адпаведна 1.300, 2.800, 5.300, 10.300, 25.300 рублёў. Па аблігацыі вартасцю ў 25 рублёў выплачваецца палавіна выйгрышу, які выпаў на пяцідзесяцірублёвую аблігацыю. У суму выйгрышу ўключана намінальная вартасць выйграўшай аблігацыі.

Гэта табліца з'яўляецца афіцыяльным дакументам, па якому ўстановы Ашчаднага банка СССР робяць выплату выйгрышаў ва ўстаноўленым парадку.

Старшыня камісіі па правядзенню тыражу выйгрышаў — намеснік старшыні Сочынскага гарадскога выканаўчага камітэта Савета народных дэпутатаў МАНЦУРАВА Л. Г.
Адказны сакратар камісіі ДЗЕМІНА Е. І.

У Брэсце ўжо многія ласаваліся смачным, духмяным марожаным — бананавым, апельсінавым, малінавым, ванільным. Яго прапануе сумеснае савецка-швейцарскае прадпрыемства «Маскамэжэнь», якое адкрылася ў салоне-магазіне «Пінгвін».

НА ЗДЫМКУ: прадавец Таццяна ЛЕЎШУКОВА запрашае ў магазін.

Фота Э. КАБЯКА. (БЕЛТА).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

4 кастрычніка

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. Праграма перадач.
8.45. «Дзівосныя азёры». Кінанарыс.
9.00. Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 7-ы клас.
9.35. Фільм-канцэрт.
10.00. Дак. фільм.
14.00. Для дзяцей. Р. Кіплінг. «Маўглі». Спектакль Разанскага тэатра юнага гледача.
15.20. «Лясныя казкі», «У краіне вясёлай дзяцінства». Мультфільмы.
15.55. Праграма перадач.
16.00. «Прынц і жабрак». Маст. фільм.
18.00. Сістэма «Ньюс». Праграма студыі «Весціца».
18.15. «Знак вечнасці». Тэлевізійны дакументальны фільм.
18.35. Чэмпіянат свету па шашках.
18.55. Рэклама.
19.00. Панарама.
19.25. Наш каментарый.
19.30. Асабістая думка. Погляд на працэс дэпалітызацыі.
20.00. Музыка маёй рэспублікі. Я. Глебаў. «Я сабе не здрадзіў».
20.45. Калыханка.
21.00. «Амба». Тэлевізійны дакументальны фільм.
21.25. Вакол здарэння. Служба бяспекі руху паведамляе...
21.30. Тэлебіржа.
21.45. Выступленне міністра за межных спраў Рэспублікі Беларусь П. К. Краўчанкі.
22.30. «Нявеста з поезда». Мастацкі фільм.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.05. ...Да 16 і старэйшым.
9.50. «Сямейная хроніка старых знаёмых». Тэлевізійны дакументальны фільм «Каця». 1-я і 2-я серыі.
11.25. «На струнах, клавішах і...»
12.00. ТСН.
12.10. «Успаміны аб вайне. Думкі аб міры». Баварскае тэлебачанне (ФРГ).
12.55. «Крыніцы».
15.00. ТСН.
15.15. Заключны канцэрт свята танца фіна-угорскіх народаў.
16.00. З «залатога фонду» ЦТ. А. Гогалева чытае вершы і прозу рускіх і савецкіх аўтараў.
16.40. «Шайбу! Шайбу!» Мультфільм.
17.10. Калі вам за...
17.55. Біржавыя навіны.
18.25. Блакнот.
18.30. ТСН.
18.45. Чалавек і закон.
19.30. Партнёр.
20.00. «ВІД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. Звычайная заграніца. «Шведскі стол». Фільм 3-ці.
22.10. «ВІД» прадстаўляе: «Музагляд», «Справа», «Шоу-біржа», «Успаміны аб будучым», «Музыка-91». У перапынку — ТСН.
1.40. Шоу «Каралева-91».
3.15. Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету.

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. «Ад цябе адны слёзы». Мультфільм.
8.25. Англійская мова.
8.55. Размінка для эрудытаў.
9.25. Англійская мова.
9.55. Аўтарскія праграмы А. Адоскіна. «Жыў паэт Баратынскі».
11.00. Пятае кола.
13.00. Калаж.
13.05. «Даліна продкаў». Тэлевізійны мастацкі фільм.
14.10. Спявае Н. Чапрага.
14.35. В. Канавалаў, Д. Асанава. «Дзеці разладаў». Тэлевізійны спектакль.
17.00. Узыходжанне да прафесіі. Інжынер. «Майстры горнай справы».
17.35. «Пенза — мая натхняльніца». Тэлевізійны дакументальны фільм.
18.00. Вольная барацьба. Чэмпіянат свету.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Веснік» у Зальцбургу». Юрый Башмет і яго камерны аркестр «Салісты Масквы». Фільм 1-ы.
21.25. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
21.55. Каманда Піцірыма.
22.15. Прашу слова.
22.25. Джэнтльмен-шоу. Выпуск 3-ці.
22.55. Рэклама.
23.00. Весткі.
23.15. С. Мрожэк. «Стрыптыз». Тэлевізійны спектакль.
23.55. У. Высоцкі. Фільм-партрэт.

5 кастрычніка

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. Праграма перадач.
8.45. «Па чорнага собаля». Кінанарыс.
9.00. «Нявеста з поезда». Мастацкі фільм.
10.20. Тэлевізійны дзіцячы дзень. Сустрэчы на фоне старых аўтамабіляў.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Мастацтва аб'ядноўвае чалавецтва. «Мікалай Рэрых». Дакументальны фільм.
12.15. У тэатрах рэспублікі. У. Караткевіч. «Роспач». Спектакль тэатра-студыі «Дзея».
13.35. Тэлевізійны дзіцячы дзень. «Дружбе мацнець». Пра беларуска-французскі лагер скаўтаў.
14.00. «Зноў чую голас твой». Фільм-канцэрт.
14.30. «Няхай я памру, божухна». Мастацкі фільм.
15.45. «Птушыная восень». Кінанарыс.
15.55. «Глядзі на мяне, як на роўню». Фестываль мастацтваў інвалідаў. Заключны канцэрт. У перапынку (17.10) — «Майстры — залатыя рукі», «Новая казка». Мультфільмы.
18.55. Рэклама.
19.00. Панарама.
19.20. Тэлевізійны дзіцячы дзень. Шлях да сябе. Станаўленне асобы падлетка.
19.40. Вас запрашае «Благовест». Канцэрт рускай духоўнай музыкі.
20.15. Мультфільмы для дарослых. «Стралачнік», «Чарапахі», «Нешта не так».
20.40. Рэклама.
20.45. Калыханка.
21.00. Фільм-канцэрт.
21.40. Тэлебіржа.
21.55. «Публікацыя». Мастацкі фільм.
23.20. Рэха дня.

Першая праграма

6.30. Рускія народныя песні выконваюць В. Фтаменка і Ю. Дудонаў.
7.00. «Дзюймовачка». Мультфільм.
8.00. Наш сад.
8.30. ТСН.
8.45. Прэм'ера тэлевізійнага дакументальнага фільма «Ісфара — горад майстроў».
9.05. З «залатога фонду» ЦТ. А. М. Астроўскі. «Не ў свае сані не садзіся». Тэлевізійны спектакль.
11.15. Ранішняя забаўляльная праграма.
11.45. «Ахоўная грамата».
12.20. Фільмы рэжысёра А. Бялінскага. «Не хачу быць нешчаслівым». Прэм'ера.
13.30. Інстытут чалавека.
14.30. Музычны кіёск.
15.00. ТСН.
15.15. Гонг.
16.30. У свеце казак і прыгод. Мастацкі фільм «Ілья Мурамец».
18.10. «Дзяржавы вечная любоў. Маскоўскі Крэмль». Фільм 5-ы «Аружэйная палата».
18.35. Прэм'ера шматсерыйнага мультфільма «Пчала Мая» (Германія — Аўстрыя). 15-я серыя.
19.00. КВЗ-91. Першы паўфінал.
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. Прэм'ера тэлевізійнага мастацкага фільма «Твар» (ЧСФР).
22.30. ТСН.
22.50. Прэзентацыя прыза «Профі».
0.20. «Падарожжа мсье Перышона». Тэлевізійны мастацкі фільм.
1.35. Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат свету.

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Мультфільм.
8.30. «Дзе яно, каралеўства Лябедзія?» Дакументальны фільм.
9.20. «Карані і крона». Да юбілею Аксакава.
10.00. П. Дэметр. Цыганскія песні.
10.20. «Грыбное паляванне». Дакументальны фільм.
10.40. У. Высоцкі. Фільм-партрэт.
12.00. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
14.00. Маналогі пра тэатр Юозаса Мільцініса.
15.30. Ю-эс-эс-арт. Савецкі жывапіс вачамі амерыканскіх журналістаў.
16.30. «Дом на Чыстых прудах». Цэнтр Ралана Быкава.
18.30. Вольная барацьба. Чэмпіянат свету.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Трэцяе саслоўе. «Рынак па-сахалінску». Частка 1-я.
21.00. «Фестываль Пост-Мантрэ-91».
23.00. Весткі.
23.15. Праграма «А». Канцэрт «Парыж—Масква».

РАДЫЁ

5 кастрычніка

грама «Радыёкантакт». 10.15 — на радыёхвалі «Арляняты». «Пытанні дарослым». 10.40 — «Хвілінкі-весялінкі». 11.00 — «Фальклор». Радыёклуб. 11.30 — «увайсці ў кожны дом». Суботнія радыёсустрэчы. 12.00 — радыёстанцыя «Саюз». 12.40 — «Для веруючых і няверуючых». Радыёчасопіс. 13.00 — «Вы нам пісалі». Гумарыстычная перадача. 13.30 — «Песня-91». 14.00 — «На сувязі — радыёстудыя ў Астанкіне». 15.15 — «Ад класікі да джаза». Музычная праграма з удзелам беларускага піяніста І. Наймарка. 16.15 — «Рамантыкі». 17.15 — «Старонкі класічнай музыкі». 17.50 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 18.00 — «У люстэрку падзей». Перадача на міжнародныя тэмы. 18.15 — спявае А. Саладуха. 18.30 — «Кнігалюб». Радыёальманах. 19.31 — музыка тэатра і кіно. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.15 — вячэрняя казка. 20.30 — «Вячэрнія зарніцы». 21.00 — «У суботу вечарам». Музычная праграма. 22.15 — «Паўгадзіны з меламанам». Эстрадная праграма. 22.45 — «У вашу фанатэку». Эстрадныя запісы. 23.15 — радыёстанцыя «Юнацтва».

НАДВОР'Е

4 кастрычніка

Усход, заход, даўжыня дня: Мінск — 6.16, 17.41, 11.25; Віцебск — 6.07, 17.30, 11.23; Магілёў — 6.05, 17.30, 11.21; Гомель — 6.03, 17.20, 11.23; Гродна — 6.33, 17.54, 11.21; Брэст — 6.30, 17.58, 11.28.

Сёння ўдзень па паўночнаму захаду рэспублікі чакаецца невялікі дождж. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве — 13—15, Гродна і Гомелі — 14—16, Брэсце — 15—17 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы — 2—7 градусаў цяпла, месцамі замаразкі да 0—2 градусаў марозу. Удзень 5-га верасня 12—14, 6-га верасня 14—19 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ — СЁННЯ Ў НУМАРЫ

На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

«І зноў «зімні» час». Пытанне — адказ.

«Кур'ер планеты». Агляд паведамленняў з-за рубяжа.

Саюзная і рэспубліканская інфармацыя.

«Завочная чытацкая лятучка». Думкі.

«Пяцёра на лаўцы». Камандзіроўка па пісьму ў Навагрудскі раён.

«Заплеснелая «Золушка». Чаму мы хапаемся за жывот, выйшаўшы са сталовай.

«У садзе і агародзе». Парады садаводам.

«Ванга». Працягваем расказ пра балгарскую прадказальніцу.

Рэклама, аб'явы.

Праграма тэлеперадач на тыдзень.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Газета «Звязда» выходзіць згодна з адпаведнай пастановай Вярхоўнага Савета БССР, у якой запісана аб тым, што «Звяздзе» даручана шырока асвятляць ход нечарговай шостай сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку»

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 193.

Выходзіць 250 разоў на год. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12